SUHOKRANJSKE Poti

Glasilo Občine
Žužemberk
Št. 28
Leto VII.
december 2007

Gornji Križ

Foto: Slavko Mirtič

9. seja Občinskega sveta Občine Žužemberk

V ospredju obravnava kar sedemnajstih točk dnevnega reda

S seje, foto S.M.

Svetniki in svetnice občinskega sveta Občine Žužemberk so se 29. novembra sestali na svoji 9. redni seji občinskega sveta. Z dnevnega reda so umaknili točko o odloku o nekategoriziranih cestah v občini in ga dopolnili na predlog svetnika Jožeta Papeža s točko o pismu občanov Stranske vasi glede oddajnika za mobilnega operaterja Simobil. Obenem pa so svetniki z večino zavrnili predlog svetnika Jožeta Zupančiča, da se na dnevni red uvrsti točka razveljavitev sklepa o tajnosti podatkov, ki ga je občinski svet sprejel na prejšnji seji ter točko o vzpostavitvi meje med privatnim in občinskim zemljiščem. Že na začetku seje so precej s skeptičnosti in nezaupanja sofinanciranja Humanitarnega centra RK Novo mesto zaradi madeža, ki ga ima ta organizacija v minulem obdobju, namenilo kar nekaj svetnikov. Svetnik Dušan Papež pa je med drugim predlagal, da bi podprli tudi Karitas. Na številne očitke in vprašanja svetnikov je odgovorila sekretarka OZ RK Barbara Ozimek, nato pa so svetniki po pozivu svetnice mag. Jelke Mrvar in Marije Breceljnik potrdili sklep o sofinanciranju Humanitarnega centra. V nadaljevanju seje so svetniki s popravki potrdili tudi dopolnitve letnega programa razpolaganja in pridobivanja občinskega stvarnega premoženja. Nameravano podražitev pokopaliških storitev koncesionarja Pogrebne storitve Novak svetniki v predlagani višini niso podprli, bodo pa občani v prihodnje plačevali še vedno nizke in primerljive z višino sosednjih občin v povprečju 15% višje storitve. Vsi po vrsti pa so pohvalili urejenost pokopališč ter profesionalni odnos in delo koncesionarja.

Tudi odlok o zaključnem računu proračuna občine za leto 2006 ter spremenjeni odlok za letošnje leto ni minil brez vročih razprav. Svetnik Jože Zupančič se je spraševal, »kje je predsednica nadzornega odbora« in katere postavke v proračunu bodo zaradi predlaganega rebalansa zmanjšane. Svetnik Milan Ivkovič je spomnil na predvolilno dogajanje, ko so nekateri netili govorice o 350 milijonskem primanjkljaju v občinski blagajni in predlagal tega, ki je sestavil takšen proračun, za Nobelovo nagrado. Svetnica mag. Jelka Mrvar in podpredsednik Odbojkarskega kluba Žužemberk Bojan Brulec sta opozorila na krivico številnih športnikov, generacijo mladih, ki dosega nadpovprečne rezultate v odbojki tudi v slovenskem merilu, v proračunu pa ima sramotno podporo, kar kaže na mačehovski odnos občine do športa, ki pa ga bodo svetniki in svetnice poizkušali popraviti takoj v začetku prihodnjega leta.

Novi Odlok o plakatiranju v Občini Žužemberk, odlok o izvajanju javne gospodarske službe ravnanja s komunalnimi odpadki in ostankov odpadkov in predlog sprememb in dopolnitev Statuta Občine Žužemberk, sklep o soglasju k ceni ure pomoči družini na domu so svetniki sprejeli z veliko večino. Svetniki so kritizirali tudi nameravani poseg v prostor, ki ga namerava mimo občanov Stranske vasi in z lokacijskim soglasjem občine postaviti mobilni operater Simobil, počakali bodo do presoje vplivov na okolje, potem pa bodo ukrepali dalje. Pri točki vprašanja in pobude svetnikov je Jože Papež opozoril na nujno zaposlitev človeka, ki bo skrbel za razpise in črpanje denarja tudi iz evropskih skladov, ob tem je opozoril na sramotno nizke plače občinskih mož in obenem predlagal, da bi nagradili tri člane občinske uprave, Vlada Kostevca, Martina Grčarja in Jožeta Bana. V vsebinsko težki in časovno dolgi, štiriurni seji, ki ji je predsedoval župan Franc Škufca, ni manjkalo ostrih besed, na trenutke visokih tonov svetnikov, popestrenih s posameznimi z vsebinsko in brez argumentov praznimi žolčnimi razpravami, z medklici in zbadljivkami.

Urednik

Seje so zanimive tudi za številne občane, ki budno spremljajo razprave svetnikov in svetnic, medtem ko člani občinske uprave poročajo s hodnika

Drage občanke, spoštovani občani, cenjeni prijatelji Suhe krajine, obrtniki in podjetniki ter poslovni partnerji!

Želim Vam, da bi letošnji božič in novo leto doživeli v družinskem krogu ali s trenutki sreče in zadovoljstva. Naj bo misel na ljubezen, prijateljstvo in lepše življenje močnejša od vseh težav in slabosti.

Naj bo novo leto 2008 srečno, zdravo, zadovoljno, strpno in uspešno ter naj se Vam izpolnijo mnoge skrite želje.

To Vam v imenu članov in članic občinskega sveta, uprave ter v svojem lastnem imenu želim iz srca.

Vaš župan
Franc Škufca

ZLATARSTVO Mateja

Zlatarstvo Mateja Fabjan s.p.
Mateja Fabjan Hočevar
Dvor 12 b, 8361 Dvor
Tel.: **07/30 88 320**
Gsm.:**041 264 050**
PE: **Goliev trg 2, 8210 Trebnje**
Tel.: **07/ 30 45 773**

Želimo vam vesele božične praznike in srečno 2008.

Asfaltna prevleka po petih letih

Po začetih prvih gradbenih delih v letu 2002 so se po petih letih uresničile dolgoletne želje prebivalcev Ajdovške planote po novi asfaltni cesti, ki povezuje vasi Brezova Reber-Veliki Lipovec. Posodobljen odsek v dolžini 1350 metrov je izrednega pomena za lokalno prebivalstvo. Te dni so ga asfaltirali delavci Cestno in gradbenega podjetja iz Novega mesta, sredstva pa so bila zagotovljena iz občinskega proračuna Občine Žužemberk. Vrednost posodobljenega asfaltnega odseka, ki bo občutno izboljšala povezavo med vasi, je okoli 180.000 evrov. Delavci CGP-ja bodo v sklopu asfaltiranja pet metrov široke cestne povezave uredili tudi priključke in ustrezno odvodnjavanje.

Suha krajina je območje, ki dejansko spada med ekonomsko šibka področja s številnimi strukturnimi problemi. Razvoja tega območja si občani ne predstavljajo brez razvoja ustrezne infrastrukture, med katere prvenstveno sodi tudi modernizacija lokalne makadamske ceste Brezova Reber–Prečna, ki je velikega pomena za vso Ajdovško planoto, saj se velik del občanov vozi na delo v Novo mesto.

Po besedah župana Občine Žužemberk Franca Škufce občinska uprava Občine Žužemberk kot tudi ostali dve, skozi katere pelje cesta, intenzivno delajo na projektu, kot tudi na iskanju potrebnih finančnih sredstev.

Sicer pa je v Občini Žužemberk od skupno 167,5 km lokalnih cest in javnih poti kar 1/3 še v makadamski izvedbi.

KNJIŽNICA
MIRANA JARCA

Krajevna knjižnica Dvor

Delovni čas
Četrtek: 13.00 - 18.30
Tel.: (07) 30 88 452

Srčno voščilo k novemu letu, v katerem vam želimo tudi obilo užitkov ob prebiranju knjig. Vaša knjižnica!

Policija svetuje!

Policisti vsako leto znova obravnavamo množično uporabo petard in drugih pirotehničnih izdelkov. Medtem, ko je takšno početje določenim posameznikom v zabavo, je za večino državljanov neprijetno in pomeni svojevrstno nasilje nad ljudmi.

Nepremišljena, neprevidna in objestna uporaba pirotehničnih izdelkov pogosto povzroča telesne poškodbe (raztrganine rok, opekline, poškodbe oči...), vznemirja ljudi, živali in onesnažuje okolje.

Policisti bomo storili vse, kar je v naši pristojnosti, da omejimo nezakonito uporabo in zmanjšamo možnost poškodb. Dosledno bomo ukrepali proti vsem, ki bodo metali petarde oziroma uporabljali druge pirotehnične izdelke, kjer to ni dovoljeno in sicer: v šolah in njihovi okolici, v bližini zdravstvenih domov, vrtcev, cerkvenih objektov, strnjenih naseljih, stanovanjskih blokih in drugih krajih, kjer se zbira večje število ljudi.

Zavedati se moramo, da je neprimerna uporaba pirotehničnih izdelkov problem vseh, zato predlagam vsem, predvsem pa staršem, skrbnikom, vzgojiteljem in učiteljem, da z opozarjanjem na nevarnosti ter s svojim lastnim zgledom pripomorejo k preprečevanju in zmanjševanju posledic.

SKUPAJ ZA VARNOST – VAŠA POLICIJA

Vodja policijskega okoliša
Albert Lah

že 15 let

AVTOMEHANIKA KRANJC s.p.

želi vsem strankam in občanom vesel božič in srečno novo leto 2008.

Nudimo vam:
- ❖ popravilo vseh vrst osebnih vozil,
- ❖ menjavo pnevmatik,
- ❖ test zavor in podvozja,
- ❖ nastavitev svetlobnih teles.

AVTOMEHANIKA JANEZ KRANJC s.p.
Dvor 87, 8361 Dvor
Tel.: 07 30 88 330, Gsm: 041 504 469
www. avtomehanika-kranjc.si

Aktivni člani in prizadevne članice Turističnega društva Suha krajina iz Žužemberka so v iztekajočem se letu 2007 prostovoljno in požrtvovalno pripravili veliko odmevnih prireditev ter sodelovali na mnogih prireditvah zunaj naše občine ter celo v tujini. Brez pomoči donatorjev, sponzorjev, drugih društev ter organizacij in tistih, ki naše delo podpirajo, tega ne bi zmogli izpeljati. Javno zahvalo izrekamo vsem, ki so nas podpirali. To so: Občina Žužemberk, CGP d.d., Zavarovalnica Triglav d.d., GPI tehnika d.o.o., NLB d.d., Podružnica Dolenjska in Bela krajina, Zavarovalnica Tilia d.d., KRKA d.d., Elea iC d.o.o., Konvikt d.o.o., TOPOS d.o.o., NG d.o.o., Keko oprema d.o.o., AdriaticSlovenica zavarovalniška hiša d.d., GG Novo mesto d.d., Kekon d.o.o., Espri d.o.o., Stelem d.o.o., Gradbeništvo Vidic, Avto Slak, Radio Krka, Vaš kanal -TV Novo mesto d.o.o., Termotehnika d.o.o., ENTRANET Bele, Mercator d.d., KZ Trebnje z.o.o., Gostgrad d.o.o., Podjetniško svetovanje Leko, Uni d.o.o., Utris d.o.o., Zarja d.d., FS d.o.o., CeROD d.o.o., Granat d.o.o., Komunala Novo mesto, FotoVideo studio Maver, Studio D ter STO in JSKD. Ob tej priložnosti pa želimo vsem članom in članicam turističnega društva, donatorjem, sponzorjem, prijateljem, obiskovalcem prireditev in vsem simpatizerjem turističnega društva vesel božič ter zdravo, srečno in zadovoljno novo leto 2008.

Upravni odbor TD Suha krajina

8. seja Občinskega sveta Občine Žužemberk z dne 20. septembra 2007

Svetniki in svetnice Občine Žužemberk so na svoji 8. redni seji občinskega sveta Občine Žužemberk v ponedeljek, 22. oktobra, imenovali kandidata za člana državnega sveta.

V uvodnem delu so svetniki imenovali kandidata za člana Državnega sveta, na to funkcijo je bil predlagan Vlado Kostevc, za elektorja pa Marica Ban. Obravnavali in sprejeli so tudi sklep, ki bo območje občine Žužemberk uvrstil med območja brez gensko spremenjenih organizmov. Svetniki in svetnice so tudi tokrat občinski upravi in županu zastavili vrsto vprašanj in pobud, med katerimi so izstopala predvsem vprašanja o gradnji bencinskega servisa, pokablitvi daljnovoda ter gradnji dovozne poti, namenjene za razširitev industrijske obrtne cone v Žužemberku.

Prva faza projekta Suhokranjski vodovod se zaključuje

Po lanskoletnem podpisu pisma sedmih občin in Ministrstva za okolje in prostor o nameri za sodelovanje v projektu ureditve oskrbe s pitno vodo območja Suhe krajine, poimenovali smo ga Suhokranjski vodovod, in po letošnjem podpisu sporazuma, ki ga je podpisal minister Janez Podobnik, je bilo na podlagi zbiranja ponudb za izdelavo I. faze dokumentacije za pripravo projekta 'Suhokranjski vodovod' izbrano podjetje TOPOS d.o.o. iz Dolenjskih Toplic, s katerim je bila 6.8.2007 podpisana pogodba.

Izvajalec 1. faze je v tem času zbiral podatke ter pripravil natančen posnetek stanja vodooskrbnih sistemov območja Suhe krajine ter gleda na analizo stanja v študiji pripravil dve različni možni rešitvi.

Največji del študije se vsekakor nanaša na območje Občine Žužemberk, ki ima od vseh suhokranjskih občin največ težav s primerno oskrbo s pitno vodo.

Glede na razpoložljive vodne vire na vrtini Gornji Križi, katera že obratuje in izdatnosti vodnega vira na vrtini Vinkov Vrh, katera ni še v funkciji, bi se po VARIANTI 1 oskrba s pitno vodo v Občini Žužemberk lahko zagotovila iz lastnih vodnih virov. V tem primeru se opusti vodni vir Globočec v Občini Ivančna Gorica, ki sedaj oskrbuje Občino Žužemberk z 85% pitne vode in se nadomesti z vodnim virom iz vrtine Gor. Križi ter aktivira vrtina Vinkov vrh za pokritje nižinske cone Občine Žužemberk. Ocenjena neto vrednost 7.690.000,00 EUR.

V VARIANTI 2 pa Občina Žužemberk ostane na oskrbi iz vodnega zajetja Globočec v Občini Ivančna Gorica. Nadaljuje se izvedba začetih projektov na novogradnji s povezavo vodnega vira na vrtini Gornji Križi. Novi vodni vir na vrtini Vinkov Vrh pa bi bil kot rezervni vir, obnovili bi se le obstoječi cevovodi brez povezave sistemov. Ocenjena vrednost druge različice pa je za občino 8.555.000,00 EUR.

V oceni vrednosti niso upoštevani stroški DDV-ja, priprave dokumentacije, inženiringa in vodenje investicije in stroški nadzora, kar je od 28 % do 29 % več. Celotna bruto vrednost investicije je tako ocenjena na okoli 33 milijonov EUR.

Gre za izjemno zahteven sistem, ki ga bo težko upravljati in voditi z enotno cenovno politiko, kar pa je ena izmed zahtev Ministrstva za okolje in prostor.

Na zadnjem sestanku projektne in delovne skupine v Mirni Peči pa se bo glede na umestne predloge občin oblikovala še tretja različica v tej študiji. Glede na resnično zahtevnost bodo sledila še mnoga usklajevanja, tako z ministrstvom kot z občinami in tudi sosednjima projektoma, z Dolenjskim in Ribniško-kočevskim vodovodom.

Glavni koordinator projekta
Vlado Kostevc

Obisk iz Evrope

Člani projekta 'Leader', ki spremljajo in se seznanjajo z uspešnimi turistični društvi po Evropi in prenašajo odmevne dejavnosti v svoje okolje, predvsem v zvezi z ohranjanjem in skrbi za kulturno dediščino. Tako so letos obiskali Dolenjsko in Belo krajino, kjer so si ogledali nekatere kraje, ki so uspešni na turističnimi področju. Obiskali so tudi Žužemberk. Predsednik društva Vlado Kostevc jih je podrobneje seznanil z uspehi, ki jih dosegajo člani turističnega društva kot pevci, ljudski godci, vitezi, srednjeveški plesalci in še s čim.

Člani Leaderja so prišli s Češke, Škotske, iz Španije in Welsa. Doživeli so izredno topel sprejem, kakor so sami povedali. Najprej jih je pozdravil župan naše občine Franci Škufca, nato pa še predsednik društva Vlado Kostevc. Svoje gostitelje je nato pozdravil še župan španskega mesteca Lobissillio. Pozneje so se dogovorili, da se bosta občini pobratili. Nato so si gostje ogledali grad in še program, ki so ga pripravile naše pevke v pokrajinskih nošah in še ljudski pevci. Sledila je izmenjava daril, nato pa še pogostitev. Poskusili so tudi cviček, pa po obrazih sodeč, jim ni preveč gladko stekel po grlu, je pač, še posebej za Špance, svojevrsten posebnež. Vse, kar so videli, jih je presenetilo. Saj niso pričakovali, da imamo toliko raznolikih dejavnosti in odmevnih prireditev, kar verjeti niso mogli, da Trški dnevi privabijo 10.000 obiskovalcev. Še posebej pa niso mogli prehvaliti lepot naše pokrajine. Tako se je zgodil še en odmeven dogodek, da je ime Žužemberka vse bolj poznano v Evropi.

Foto in tekst: Rudi Cerkovnik

OPN Občine Žužemberk

Z Občinskim prostorskim načrtom – OPN-jem, ki je strateški akt prostorskega razvoja, namerava občina opredeliti izhodišča in vizijo prostorskega razvoja celotnega območja občine ter povezave v regionalnem in širšem prostoru. Strateški del akta bo vzpostavil konceptualni okvir razvoja prostora občine v razmerju med zmogljivostmi ter kvalitetami prostora in življenjem v njem. Z njim se želi tudi preveriti možnosti za zagotavljanje učinkovitega razvoja gospodarskega in družbenega življenja ter izboljšanje pogojev za bivanje in varovanje naravnega okolja. Z izvedbenim delom prostorskega načrta občine, ki je temeljni izvedbeni prostorski akt občine, se bo določil njen prihodnji razvoj v srednjeročnem obdobju, načeloma v obdobju štirih let.

OPN se pripravi na podlagi že izdelanih strokovnih podlag za strateški del akta, na novo izdelanih oziroma dopolnjenih strokovnih podlagah za izvedbeni del akta ter na podlagi razvojnih potreb občini. Eden od kazalcev potreb so tudi zbrane pobude fizičnih in pravnih oseb.

Namen akta je določiti območja namenske rabe prostora, pogoje in merila posegov v prostor (prostorsko izvedbeni pogoji) in ukrepe za pripravo občinskih podrobnejših prostorskih načrtov. Akt mora biti izdelan na način, da bo med drugim tudi neposredna podlaga za izdajanje dovoljenj za posege v prostor v upravnih postopkih.

OPN mora biti po vsebini in metodologiji izdelan skladno s podzakonskimi akti in bo v celoti nadomestil vse zdaj veljavne prostorske sestavine dolgoročnih planskih aktov v občini in nekatere prostorsko izvedbene akte, vključujoč tudi Odloka o prostorskih ureditvenih pogojih, ki so že izvedeni, so pa neustrezni ali v nasprotju z določili ZPN, SPRO in drugimi prostorskimi akti Republike Slovenije.

Obseg izdelave akta je v 14. fazah tako, da bo postopek sprejemanja daljši od enega leta.

Glede na spremembe zakonodaje na področju prostorskega načrtovanja in planiranja, je za mnoge občina prepozno stopila v postopek izbiranja izvajalca tega dokumenta. Vendar se je potrebno zavedati, da že poteka izdelava strokovnih podlag za urbanistična načrta naselij Žužemberk, Zafaro in Prapreče ter Dvor, Jama pri Dvoru, Podgozd in Vinkov Vrh, ki jih izvaja podjetje TOPOS d.o.o. iz Dolenjskih Toplic.

Postopek izbire izvajalca smo zaupali podjetju Preator d.o.o., ki ima usposobljene strokovnjake s področja javnega naročanja in je postopek izbire izvedel s pogajanji. Pogodba z izbranim izvajalcem, to je podjetje Struktura d.o.o. iz Mirne Peči, bo podpisana do 20.12.2007.

Vlado Kostevc

Obnova makadamske ceste

Na pobudo KS Hinje in še posebej vaščanov Vrha pri Hinjah, ki so v ta namen zavihali rokave in prijeli za orodje, je bila v mesecu oktobru obnovljena makadamska cesta Vrh-Brigadirka.

Najprej so vaščani žrtvovali en vikend, da so ob cesti obsekali in obžagali grmovje. Naslednji vikend pa so v dogovoru z Občino Žužemberk poskrbeli za gredarista, ki je obsekano cesto ustrezno poravnal in uredil. Za obnovo ceste je bilo pripeljano tudi 10 tovornjakov peska, za kar so poskrbeli na žužemberški občini.

Domačini so poskrbeli tudi za prepuste, da jim ne bi že prvi deževni dan nalivi odnesli preveč peska – slednjega na tej cesti še vedno primanjkuje.

Mojca Papež

Občina Žužemberk vključena v PISO

V želji, da čim bolj približamo delovanje občinske uprave ter dostopnost do dokumentov in prostorskih aktov, je bilo območje Občine Žužemberk 26.10.2007 vključeno v sistem PISO, v prostorski sistem občin Slovenije. Sistem je dosegljiv vsem občanom, ki imajo dostop do svetovnega spleta na naslovu www.geoprostor.net/zuzemberk. Navodila za vključitev povezave se nahajajo na http://www.geoprostor.net/piso/banners/navodilo.html.

Do prejema vseh novih podatkov s strani geodetske uprave bo funkcionalnost nekoliko okrnjena, vendar za občane zelo uporabna, saj bodo lahko sami dobili osnovne informacije o možnosti gradnje na svojih zemljiščih.

Vlado Kostevc

Mednarodni dan prostovoljstva – 5. december

Prostovoljstvo je energija, znanje, veselje, ustvarjalnost in dobra volja, ki jo prostovoljci ponujajo tam, kjer je potrebno. Ne pozabimo, da je prav vsak med nami lahko prostovoljec. Možnosti je veliko, izbira pa vaša.

Ob mednarodnem dnevu prostovoljstva, 5. decembru, se za opravljeno prostovoljsko delo in vlaganje v skupno dobrobit, zahvaljujemo vsem prostovoljcem.

Slovenska filantropija

VARING

Služba za varstvo pri delu
Anton Fabjan s.p.
Ulica Slavka Gruma 100
8000 Novo mesto

DELAJTE VARNO V LETU 2008 Z VARING-om. Z VAMI SMO ŽE 17 LET.

izjava o varnosti z oceno tveganja
usposabljanje
pregled delovne opreme
preiskave delovnega okolja
izdelava navodil
vodenje evidenc
požarni redi, načrti
koordinacija
svetovanje …

Gsm: 041/673-455
Tel.: 07/39-34-990
Faks: 07/39-34-992
Splet: www.varing.si
E-pošta: info@varing.si

Ludvik Legan, rekli bomo, mož dejanj

Takole je začel mož dejanj, Ludvik Legan:

Doma sem z Dolnjega Ajdovca, štirje otroci, en mlajši brat in dva starejša, ki sta kmalu odšla od doma. Kakšnega pomanjkanja nisem čutil, ker smo bili navajeni skromno živeti. Hodili smo še bosi v šolo, na paši sem si pa grel noge v kravjaku. Moje otroštvo je potekalo v delu, imeli smo kar veliko kmetijo. Staršem sem hvaležen, da so me naučili delati. To, da sem se privadil delati, da rad delam, mi je prišlo zelo prav v življenju, saj si večina ljudi mora z delom nekaj ustvariti. Niso me pa toliko silili učiti, rekli pa so, če se ne boš učil, bo pač treba prijeti za vsako delo. Po končani osnovni sem s zaposlil Gozdnem gospodarstvu v Straži, od koder so me poslali v šolo v Postojno. Potem sem moral v vojsko, po odsluženju pa sem se zaposlil v ribogojnici.

Osamosvojil si se, se poročil in zgradil svoj dom?

Kmalu sem šel na svoje, preselil sem se na Dvor. Začel sem graditi hišo, star sem bil takrat 24 let. Poročil sem se pri 27. In ženo Danico sva se preselila v novozgrajeno hišo. V ribogojnici sem delal kot prodajalec rib, s kombijem sem prekrižaril Dolenjsko, Belo krajino, del Štajerske in Notranjske, in to kar 20 let. Rad sem to delal, ker me veseli, da sem med ljudmi. Nato sem s osamosvojil, odprl dve prodajalni v Novem mestu in še imel dva kombija za prodajo rib. A po 10-tih leti sem tudi to opustil, ker so me izrinile velike trgovine.

Kako je šlo naprej?

Kaj zdaj, sem se vprašal? A se mi je kmalu ponudila priložnost, da sem kupil ruševine nekdanjega doma na Frati. Izpolnila se mi je velika želja, saj sem že kot otrok občudoval dom in njeno okolico, ko sem tam okoli nabiral gobe. Leta 2002 je bil dom zgrajen in odprt. Nekaj časa sem delal sam, potem sem ga pa dal v najem. Lepo je spet zdaj na Frati. Ljudje vedno raje zahajajo na Frato zato, ker se tu dobro postreženi, se nadihajo čistega zraka, ko se sprehajajo po gozdnatih poteh in si tako odpočijejo od napornega vsakdana. Ponosen sem, da se mi je posrečilo zgraditi ta dom, to ni bili malo skrbi in dela, to je moje življenjsko delo, dom bo ostal, tudi ko mene ne bo več, in bo služil ljudem. Če bi pa vedel, kaj me čaka, se ruševin, kot so bile, ne bi lotil. Da sem lahko gradil, sem prodal vikend na Krku. Pri gradnji mi je pomagal brat, vse je bilo v lastni režiji, vodil sem gradnjo in delal, sam pa sem kopal temelje, 'fršolal', zidal, 'frajhal', seveda sem imel kakšnega pomočnika za pridržanje, za pripravo malte, betona in še česa, zalivali smo plošče, postavili 'rušt', prekrili streho. Sam sem položil leseni pod, dobil pa sem mojstra, da mi je položil ploščice, toda jaz sem bil pomočnik, položila sva jih 400 kvadratnih metrov. Bil sem zraven, kot pravimo, pri vsaki opeki. Mislim, da je to nekaj vredno.

Še mnogo stvari ti gre od rok?

Tudi za mesarja sem, včeraj sem dva prašiča predelal v klobase. Tudi za kuhalnico primem, moj golaž, s katerim sem tekmoval, so nagradili. Pa smreke podiram, tudi drugim, v glavnem sem sam sezidal tudi zidanico, najstarejša hči mi je pripravljala beton in malto. Tudi, recimo, grem vozit tovornjak, če je potreba. Tako mi pade kakšen evro po vrhu. Pozimi pa kaj preberem, človek vedno izve nekaj novega, saj se vse življenje učimo, kajne. Tudi vikend na Krku sem gradil s prijatelji, 12 ur smo delali, v morje pa skočili za četrt ure. Imam precej prijateljev, ki si pomagamo med seboj. Prijatelj ni sama to, da praviš, da si prijatelj, ampak za prijatelje si je treba vzeti čas, pa tudi kdaj kaj potrpeti in svetovati, kot poje pesem.

Ne delaš smo zase, ampak si veliko naredil prostovoljno, v društvih in še kje!

Ko sem že prej omenil, meni ni težko delati. Z veseljem delam vse življenje. Rad pomagam in primem za vsako delo. Sem član treh društev. Kar aktivno delam v Gasilskem društvu Dvor, sem član upravnega odbora in kadar imamo veselico navadno skrbim za kuhinjo, verjetno so zadovoljni z mamo, saj sem dobil že kar nekaj priznanj, tudi od Kulturnega društva Dvor.

Zelo me veseli, da sem član vinogradniške društva. Sam imam vinograd že 24 let v Stari gori pri Dvoru. Veliko sem se naučil prav pri društvu, ki organizira razna predavanja in ta so mi pomagala, da danes lahko rečem, da znam 'delati' dobra vina. Vinograd, moram reči, mi je v posebno zadovoljstvo. Nimam ga samo zase, ampak povabim ljudi, posebno prijatelje, da poskusijo mojo kapljico, vesel sem, ker iz moje zidanice še nihče ni šel žalosten. Pa tudi kogar vidim, ko gre mimo, ga povabim na kozarček. */tudi jaz sem pokušal njegova vina in potrjujem, da so res odlična/.* Letos je nekaj posebnega. Bila je dobra letina in mi je uspelo, saj vsak, ki jih poskuša, pravi, da so 'ta prava', odlična. Imam kar več prijateljev, velikokrat se srečujemo, se poveselimo, nasmejemo ob žlahtni kapljici. Tako kot smo se tudi letos na Martinovo, ko sem imel prvo pozno trgatev v Suhi krajini. Človek mora tudi uživati sadove svojega dela in še prijatelji zraven in še kdo. Ne delaš zato, da delaš, ampak zato, da znaš tudi uživati.

Sem pa tudi še član Turističnega društva Suha krajina, česar sem zelo vesel, ker je tako aktivno na vseh področjih, ima veliko različnih sekcij in me veseli, da skupaj nastopamo. Smo kot ena družina, tudi v tem smislu, da se včasih tudi malo sporečemo, a nadaljevanje je potem spet družinsko, delamo 'vsi za enega, eden za vse'.

Moram reči, da je Ludvik preveč skromen, ko govori o svojem delu pri društvu, zato bom jaz tisti, ki sem zraven, malo popravil njegovo skromnost.

Loti se vsake stvari, in to uspešno. Ko se pripravljamo za trške dni, je on glavni pri vseh delih, recimo, izdelati nov štant, za njega malenkost: ker že meri, žaga, zbija in je stojnica ali pa kaj drugega narejeno. Ko končamo proti večeru z delom, prižge žar in že prijetno zadiši in kmalu smo postreženi in se mastimo z okusnimi Ludvikovimi dobrotami. Tudi na samih Trških dnevih 'leta' po grajski kleti, zakaj 'leta', ker komaj se pojaviš, ti že postreže in ob tem vse pospremi še s prijazno besedo. S pivovarjem Ičkotom in pomočnicami pa nasitijo in odžejajo tudi 150 gostov. Posebej preseneča na izletih, ko že vsega zmanjka, ko ni več zalog, nastopi Ludvik in postreže iz svojih skritih in neizčrpnih rezerv. Res, neverjetna je njegova iznajdljivost, zdaj ga poznajo po tem že učene ljubljanske glave. Bili smo že večkrat v Narodnem muzeju v Ljubljani na predavanju dr. Žargija, tudi častnega občana občine Žužemberk. In kaj se zgodi po predavanju, naenkrat zavzame predavateljsko mizo Ludvik, in komaj malo pretegnemo noge, je že miza polna dobrot, kot v pravljici 'Mizica, pogrni se'. Vsi so presenečeni, ker kaj takega se jim ne dogaja, drugače imajo predavanja, potem vsak na svoj konec s suhimi grli. Ludvik pa si je zamislil to kot družabno srečanje, ki ni samo to, da kaj pojemo in popijemo, ampak da se družimo, se pogovorimo in tako zbližamo.

Še na kaj si lahko ponosen?

Na zdaj lepo cerkev na Vinkovem vrhu. Bila je ena sama ruševina, srečen sem, da sem jo pomagal obnoviti, to sva organizirala in vodila in delala s Henrikom Štuparjem, čez dan sva zidala, zvečer pa sva hodila od hiše do hiše in 'fehtala' denar, da smo drugi dan spet lahko nadaljevali. Danes je cerkev prava lepotica in ponosen sem, da sem bil zraven, to

ni samo cerkveni objekt, ampak tudi kulturni spomenik.

Po vsem, kar si povedal, mislim, da si srečen človek?

Ja, srečen, zaradi svoje družine, še posebej sem hvaležen svoji ženi, ki mi je v kritičnih trenutkih, ki ji ima vsak človek, stala ob strani, me podpirala in svetovala, ker mi ni bilo zmeraj lahko.

Z ženo in tremi hčerami nam je lepo. Žena ima frizerski salon, kjer dela tudi hčerka Klavdija, tako da ima naslednico, druga, Urška, je ekonomistka in je že zaposlena, tretja, najmlajša, Vanja, pa je na koncu študija na biotehnični fakulteti. Sicer sem pri hiši v manjšini, kot vidite, vendar nisem preglasovan, ampak se vedno sporazumno dogovorimo, pri nas vlada, bi rekel bolj učeno, kar družinska harmonija.

Srečen in vesel sem tudi, da dobim nazaj pohvale, ker s tem mi je potrjeno, da so prijatelji in tudi ljudje, ki jih ne poznam, zadovoljni. Tudi uradno sem dobil pohvalo na občinski praznik in to mi je v čast in ponos. Všeč mi je, da ljudje opazijo to moje prostovoljno delo.

Želje in načrti?

Želja je še kar nekaj, tudi ambicije še imam, denarja je pa čedalje manj. Na Frati bi rad zgradil športna igrišča, recimo igrišče za odbojko, za mali nogomet, pa še kaj, predvsem za otroke, da bi se sproščali v naravi. Potem upam, da se bo cesta uredila, dober kilometer je še makadama do Frate. Mislim, da bo občina prisluhnila in pomagala. Razširil bi rad vinograd in si zgradil klet v zemlji, da bi 50 ljudi notri spravil in jih pogostil. Hvaležen pa sem naravi in Bogu, da sem tako zdrav, da lahko delam. Meni ni težko, res, z veseljem primem za vsako delo.

Na zaključku bom navedel še dve modri spoznanji, ki jih je izrekel Ludvik med pogovorom in ki ga spremljajo skozi življenje. Eno mu je povedal pokojni oče: »Bodi dober do ljudi in oni bodo enako s teboj!« Drugo spoznanje: »Kar daš ali narediš dobrega ljudem iz srca in z veseljem, se ti bo vrnilo tako ali drugače.« In vsi, 'ki v srcu dobro mislimo', se mu pri teh spoznanjih pridružujemo.

Zapisal: Rudi Cerkovnik, foto: Vlado Kostevc

Strokovno srečanje naročnikov in izvajalcev zimskega vzdrževanja cest ter zimska služba v Občini Žužemberk v sezoni 2007/08

V mesecu oktobru je bilo strokovno srečanje naročnikov in izvajalcev zimskega vzdrževanja cest na Bledu. Srečanje je organizirala družba Slovenska cestna podjetja d.o.o. iz Ljubljane.

Od dvanajst tem, bi poudaril predvsem sledeče:

Napovedovanje nastanka poledice, danes in v prihodnosti

- Predvsem na državnih cestah se za prihodnje obdobje obeta nova tehnologija za napovedovanje poledice, in sicer na osnovi GIS in GPS tehnologije. Projekt bo zagotavljal pravočasne in točne podatke o času in lokaciji možne poledenitve cestišča in hkrati GPS spremljavo vozil – posipalnikov, ki bodo avtomatsko uravnavala količino in mesto posipanja. Prednosti bodo manjša poraba posipa in s tem posledično manj škode za naravno okolje.

Učinkovitost zimske službe skozi oči medijev in uporabnikov – Proaktivno komuniciranje kot ključno orodje za dosego večjega zadovoljstva uporabnikov.

- Ga. Tina Bučič, univ. dipl. kom. iz firme DDC svetovanje inženiring d.o.o. nam je zelo nazorno predstavila poročanje medijev v času delovanja zimske službe. Na osnovi analize (klipinga) se je pokazalo, da je za pravilno in pravočasno poročanje o delu zimskih služb, pomembna obojestranska komunikacija med novinarji in izvajalci. Zgodilo se je. da je Dolenjski list prinesel več neiniciranih objav. Ta podatek velja za poročanje o stanju na državnih cestah. To pomeni, da se dotični novinar pred objavo članka ni pridobil točnih podatkov in je s tem podal izkrivljeno in predvsem enostransko informacijo. Tudi na občinskem nivoju bomo v letošnji sezoni in tudi za naprej poskrbeli, da bodo novinarji pravočasno informirani o delu zimske službe na občinskih cestah, da ne bo prihajalo do napačnih informacij.

Uporaba drobljenca kot posipnega materiala v zimski službi.

- Predavatelj g. Franc Švegl nam je na osnovi strokovnih analiz predaval o uporabi posipov pri delovanju zimske službe. Raziskava je pokazala, da je uporaba drobljenca dostikrat prevelika in nepotrebna. Z nepravilim doziranjem posipa na posipalcu lahko močno povečamo stroške in hkrati onesnačujemo okolje, vendar drsnosti vozišča ne izboljšamo. Tukaj se na občinski ravni pojavi problem kvalitete drobljenca in pomanjkanje finančnih sredstev za nabavo modernejših posipalcev. Pojavlja pa se še en čisto človeški problem. Če je vozišče posuto le s soljo ali podobnimi »nevidnimi« posipi, večina uporabnikov in tudi policija meni, da vozišče ni vzdrževano. Tudi tukaj bo potrebno bistveno več informacij v medijih o sami tehniki in posipnih materialih.

Nagovori gostov srečanja

- Ga. Liljana Herga, vodja sektorja za vzdrževanje pri DRCS, je napovedala izboljšave na področju vremenskih postaj in kamer na kritičnih odsekih državnih cest, kar bo izboljšalo odzivnost in ekonomičnost zimske službe. Predstavila je tudi katastrofo na državnih cestah ob zadnjem neurju na Gorenjskem in Cerkljanskem. Škoda v višini cca 25 mio EUR ne bo blagodejno vplivala na ostale pomembne odseke cest v državni lasti.

- G. Ljubo Zajc iz Ministrstva za promet je zelo plastično obrazložil odnose z javnostmi v primeru zimske službe. Obrazložil je faze delovanja države oz. lokalne skupnosti, ki se začnejo z diktaturo (enostransko upravljanje), nadaljujejo z legalizmom (ravnanje po veljavnih predpisih), ki se nadaljuje v profesionalizem (tehtajo se stroški in koristi). Zadnja, nedosežena stopnja oziroma faza razvoja pa je »community« oziroma komunarni tip, kar pomeni, da so službe dolžne izvrševati pričakovanja ljudi, ki želijo nadstandardne usluge, ki jih zakoni in pravilniki ne predpisujejo. Doseg do te faze je možen dolgoročno in predvsem z zadostnimi finančnimi sredstvi.

Zaključek

Strokovno srečanje mi je obogatilo znanje o sedanjosti in prihodnosti zimske službe. Na občinskem nivoju bomo izvajali sledeče akcije:

- izdelali plan zimske službe 2007/08
- obkošnja bankin, obsek drevja in grmovja ob občinskih cestah
- postavili bomo zimske opozorilne količke
- postavili bomo potrebne znake za uporabo zimske opreme (verige!)
- izvajali dežurno službo z našimi kooperanti
- plužili in posipali ceste in ulice v občini
- izvajali redno kontrolo opravljenih ur in kvaliteto zimske službe
- čistili pločnike, mostove, avtobusna postajališča in pešpoti
- po sezoni bomo pospravili zimske količke in popravili napake na cestiščih
- pospravili posipni material.

Vljudno prosim vse občane naše lokalne skupnosti, da se tudi sami dobro pripravijo na možne hude zimske razmere. Prevozna sredstva morajo imeti zimsko opremo, vaša obutev mora biti odporna proti zdrsu ali zvinu oziroma zlomu nog, zaradi snega in ledu. Vsi se moramo prilagoditi danim razmeram in s tem bomo dosegli največjo možno raven varnosti brez zvite pločevine in mavca na okončinah.

Prosim tudi, da o vseh problemih sprotno obveščate občinsko upravo, da se problem hitro in učinkovito reši. V preteklih 3 letih nismo imeli večjih težav in računamo, da bo tudi ta sezona uspešno zaključena. Lahko vam obljubim, da smo in tudi bomo vsaj delno izvrševali zimsko službo po vaših pričakovanjih. Zahvaljujemo se vam za zaupanje.

Martin Grčar
(031-777-880), (07-3885-191)
(ceste@zuzemberk.si)

10. seje KS Hinje se je udeležil tudi predstavnik občine

10. seja KS Hinje je potekala 2. 11. 2007, poleg večine rednih članov pa se je udeležil tudi predstavnik občine – g. Martin Grčar. Takoj po pregledu zapisnika je g. Grčar obrazložil nekaj omenjenih tem. Tako so člani izvedeli, da s strani občine že teče postopek za vračanje finančnih sredstev iz Telekoma in da bo KS o nadaljevanji pravočasno obveščena, da tudi s strani občine tečejo prizadevanja za ureditev ceste Ambrus-Žvirče, in da v primeru »žvirške škarpe« postopek še ni povsem končan – razmišljajo pa o poravnavi.

V nadaljevanje seje so člani KS g. Grčarju postavili še veliko vprašanj in opozorili na mnoge težave, ki jih bo potrebno odpraviti.

- Opozorili so na dotrajane ceste - g. Grčar je zagotovil, da bo na makadamske ceste prišel gredar, da jih primerno uredi. Najbolj nujni odseki naj bi bili rešeni že pred zimo, v naslednjem letu pa bo dan v plan servis vseh cest.

- Člani so opozorili na možne probleme, ki se lahko pojavijo pozimi, ko bo potrebno plužiti ceste. – G. Grčar je predstavil, kako poteka pluženje. Zaveda se, da je za enega delavca veliko dela. Še posebno, če zelo sneži, zato vidi rešitev v dodatnem traktoristu, ki bi pomagal pri pluženju po KS Hinje. Člane je seznanil, da morajo biti splužena tudi parkirišča pred šolo, cerkvijo in pokopališčem.

- G. Grčar je opozoril na nepravilno odlaganje odpadkov v Hinjah in tudi drugje. V prihodnje bo nameščena opozorilna tabla, v kolikor je ljudje ne bi upoštevali, pa bi bilo potrebno tudi drugače ukrepati. Krajani pa so bili že obveščeni, da odpadke lahko vozijo v zbirni center Žužemberk.

- V Hinjah bo kmalu postavljeno avtobusno postajališče, člani pa so opozorili tudi na ureditev parkirišča in obračališča. Potrebno bo poskrbeti za odvodnjavanje, kar pa je g. Grčar obljubil za naslednje leto.

- Na Ratju bodo še letos dobili kontejner, ki jim je že obljubljen, poskrbljeno bo tudi za podstavek. Pri OŠ Prevole pa bo v prihodnje poskrbljeno za biološko otok.

- Člani KS so opozorili na neprimerno lokacijo kontejnerjev pri pokopališču v Hinjah. Kontejnerje bo potrebno premakniti iz sredine na levo stran pokopališča.

- Ga. Breceljnik je predstavnika občine vprašala, kako je z zazidalnim načrtom. G. Grčar je povedal, da razpisa še ni zunaj. Ko bo načrt narejen, bo razgrnjen in takrat si ga bodo lahko vsi ogledali. G. Dušan Papež je opozoril na veliko zamudo zazidalnega načrta in poudaril, da zaradi te zamude posamezna dela stojijo, nekateri pa so raje odšli drugam, ker v naši občini ne dobijo priložnosti. Vsi člani so se strinjali, da zamuda zazidalnega načrta ne bi smela biti tako velika.

Po odhodu g. Grčarja sta svetnika občinskega sveta člane KS Hinje seznanila s temami na seji občinskega sveta, ki so kakorkoli pomembne za KS Hinje.

Mojca Papež

••• NePREZRTO ••• NePREZRTO ••• NePREZRTO •••

Martin

Martina Blatnika, ljudskega umetnika iz Podgozda, pozna po svojih stvaritvah in raznih upodobitvah domala že cela Dolenjska. Njegove motive najdemo na številnih kapelicah, pa tudi gasilskih domovih. Tokrat ga je naša kamera ujela pri risanju zanimivega motiva na novi dvorski pekarni.

Rokomet

Ekipa kadetinj Rokometnega kluba Krka iz Novega mesta je tudi letošnje poletne počitnice izkoristila za delovne priprave in treninge v Suhi krajini. S pripravami, prenočišči in hrano pri Rezljevih na Dvoru so bile rokometašice zelo zadovoljne. Med njimi je bila tudi mlada, obetavna rokometašica Glavičeva, ki ima korenine na Jami pri Dvoru.

S konji

Prvi so predsedniškega kandidata in evropskega poslanca Lojzeta Peterleta ob svojem nedavnem obisku v Žužemberku sprejeli člani Konjerejskega društva Suha krajina na čelu s predsednikom Jožetom Papežem. Predsedniški kandidat Lojze Peterle se je družno z županom Škufco, predsednikom občinskega odbora NSI Jožetom Papežem, svetnikom svetniške skupine SDS Jožetom Šteinglem, predsednikom občinskega odbora SLS Štefanom Hrovatom in drugimi zapeljal po ulicah Žužemberka, potem pa so se udeležili skupnega srečanja s predsedniškim kandidatom v grajski kleti žužemberškega gradu. Foto: Urednik

Dvorska pekarna

Že lansko leto je Lea Kastelic pričela z obratovanjem pekarne na Dvoru, letos pa je v pekariji sredi naselja odprla tudi prodajalno. Na policah so tako na voljo domač kruh iz krušne peči, slaščice po njenih lastnih domačih receptih, ponudbo pa bo izboljšala tudi z izdelki z ekološkim predznakom. V pekarni je zaposlenih šest delavcev, ki delajo po domačih receptih, brez dodatkov, večinoma ročno. Bogato paleto krušnih izdelkov Kastelčeva trži tudi v Ljubljani.

Lea Kastelic je bogate izkušnje dobila tudi pri njenih starših, v pekarni na Selih, kjer imajo njeni starši ekološko kmetijo

Gostilna pri »Bobenčku«

Gostilno pri Bobenčku, z dolgoletno tradicijo dobre kmečke gostilne sredi Dvora, ko je kraj s skoraj stoletno tradicijo livarstva, fužinarstva in kovaštva bogato cvetel, uspešno vodi Marica Ponikvar. Pred nekaj leti je po upokojitvi njene mame Marije Ponikvar krmilo gostilne prevzela Marica, ki ji gostinstvo ni tuje. Še več, po končani srednji šoli za gostinstvo, se je kalila pri številnih gostincih, kjer je skrbela za dobro hrano. Dobro hrano, zlasti malice in odlično pečene odojke pa imajo v svoji ponudbi, prenovljeni gostilni še naprej.

Gostilna pri »Bobenčku« je v letošnjem letu ozaljšana s prelepo fasado

Visoko priznanje

Med dobitniki najvišjega priznanja, ki ga je letos podelila svojim članom Območna obrtna zbornica Novo mesto je bil tudi naš občan Jože Gliha iz Žužemberka. Čevljarski mojster Jože Gliha je prejel priznanje srebrni ključ in stekleno skulpturo za 40 let dela v obrti.

Mojster Jože Gliha s šivalnim strojem Pfaff, s katerim še vedno dela za stranke

Blatnikov hram

Jeseni je ob glavni cesti sredi Dvora odprl svoja vrata Blatnikov hram. Nov gostinski lokal, ki ga vodijo Rezljevi nudi pice, malice, kosila, predvsem pa jedi iz špagetov, je v kratkem času postal tudi priljubljeno zbirališče mladih in prijetna osvežitev gostinske in turistične ponudbe v Suhi krajini. Gostom bo na voljo tudi vinoteka z degustacijskim prostorom, pa tudi apartmaji z možnostjo prenočevanja.

Krušna peč Blatnikovega hrama v prijetnem ambientu lokala

Bančni avtomat

Konec novembra je na Dvoru na voljo vsem občanom tudi bančni avtomat Abanke, ki je nameščen na gostilni Marice Ponikvar. Pot do gotovine bo tako lažja in hitrejša, na voljo pa so tudi parkirni prostori za omenjenim gostinskim lokalom. Bančna ponudba pa se bo na veselje potrošnikov v kratkem še razširila, saj tudi konkurenčne banke razmišljajo o postavitvi svojih avtomatov v tem kraju.

Prvi bančni avtomat na Dvoru
Foto: Urednik

Izvedena največja reševalna vaja v Suhi krajini

Zaradi namišljenega požara v Osnovni šoli Žužemberk je bila v soboto, 28. oktobra, ob mesecu požarne varnosti izvedena največja reševalna vaja v Suhi krajini. Ob tem je stekla popolna evakuacija oseb iz vseh prostorov šole. Evakuacijska ekipa šole je varno evakuirala 398 učencev, ki so sodelovali na vaji. Pri eksploziji in požaru, ki je sledil, pa je prišlo do lažje poškodbe in opeklin hišnika ter dveh učencev. Učence, ki so ostali ujeti v prostorih kemijske in likovne učilnice, so rešili gasilci Občinskega gasilskega poveljstva(OGP) Žužemberk z dihalnimi aparati ter gasilci Gasilsko reševalnega centra (GRC) iz Novega mesta z gasilsko lestvijo in reševalno blazino.

Na vaji je skupno sodelovalo 73 gasilcev iz sedmih društev žužemberške občine ter gasilci GRC iz Novega mesta z enajstimi gasilskimi vozili, dvema avtocisternama in vozilom z gasilsko lestvijo. Zanimiv in poučen je bil tudi prikaz gašenja z gasilnim aparatom, prikaz celotne gasilske tehnike v občini ter delo gasilskega društva v Žužemberku. Evakuacijo, ki so jo načrtovali šola, varnostna služba firme Darma iz Črnomlja in vodstvo OGP Žužemberk je pokazala, da učenci, učitelji in zaposleni v šoli dobro poznajo evakuacijske poti in dobro reagirajo v primeru nesreče. Vajo, ki si jo je ogledalo veliko občanov, so pohvalno ocenili žužemberški župan Franc Škufca, regijski poveljnik Janko Gornik, poveljnik GZ Novo mesto Tine Filip in ravnateljica šole mag. Jelka Mrvar.

S. Mirtič

Kdaj e-cesta

O boljši e-povezanosti območja Občine Žužemberk smo v vašem in našem glasilu že nekaj pisali. Ker investicijo vodi Telekom Slovenije d.d., vas drage bralke in bralce obveščamo o nadaljnjem poteku.

Pred kratkim so bila v celoti zaključena vsa potrebna gradbena dela. Sledilo bo tako-imenovano upihovanje kabla, spajanje in zaključevanje kabla, izvedba meritev in izdelava izvršilne dokumentacije. Dela naj bi se glede na vremenske možnosti zaključila v mesecu marcu. Telekom Slovenije načrtuje tudi nabavo dodatne opreme za obstoječo terensko telefonsko centralo v Dvoru, ki bo omogočila 144 ADSL priključkov. ADSL priključki bodo v prvi fazi lahko zagotovljeni za interesente, ki so oddaljeni od terenske telefonske centrale Dvor največ 6 km, upoštevana pa je razdalja po krajevnem kablu. Za bližnje interesente cca 2 km od Dvora bo preko ADSL priključka omogočena tudi storitev SiOL TV, seveda je potrebno za vsakega tovrstnega interesenta preveriti kvaliteto bakrene parice in hitrost podatkov, ki jih ta parica še omogoča. V kolikor se bo pojavil večji interes po ADSL priključkih, bodo v Telekomu Slovenije namestili še eno podobno telefonsko centralo.

Vlado Kostevc

Vaja zoper rdečega petelina

V mesecu požarne varnosti so suhokranjski gasilci pripravili več akcij in vaj. Vajo preizkusa njihovih sposobnosti z gasilsko opremo so gasilci preizkusili v nedeljo, 7. oktobra, na parkirišču tovarne Iskra v Žužemberku.

Gasilci iz petih gasilskih društev: z Ajdovca, iz Šmihela, Rebri, Križev in Žužemberka. Manjkali so le gasilci z Dvora in Hinj. Pomerili so se v dveh disciplinah - s suho izvedbo vaje z motorno brizgalno in vaje vezanja vozlov. V izredno izenačeni konkurenci so največ znanja in sposobnosti pokazali gasilci iz PGD Reber, pred prvo ekipo Žužemberčanov in gasilci z Ajdovca. Pokale najboljšim sta podelila namestnik občinskega poveljnika Občine Žužemberk Andrej Banko in župan Franc Škufca.

Tokrat je vse gasilce s hitrostjo in malo izvedenimi napakami presenetila desetina iz PGD Reber Foto: S. MIRTIČ

Vodovod na Reber in Zalisec

V Občini Žužemberk so se konec novembra zaključila gradbena dela na trasi Križi–Reber.

Izbrani izvajalec gradbenih del firma Vidic je v dolžini 2 km namestil vodovodne cevi. Škoda, ki je bila povzročena med kopanjem kanala, je med vaščani povzročila kar nekaj nelagodja, zato so se predstavniki občine, novomeške Komunale, izvajalca in oškodovani občani v sešli na licu mesta in v dobro vseh skušali doseči kompromis in ustrezen dogovor. Za sam vodovod je Občina Žužemberk pridobila s strani Službe vlade RS za lokalno samoupravo namenska sredstva v višini 113.883,82 EUR, sama pa bo krila celotno razliko. V nadaljevanju ima občina že podpisano pogodbo za montažna dela z novomeško Komunalo v skupni vrednosti 80.000,00 EUR.

Sledila bo izgradnja vodohrama Reber in posamezne povezave do hišnih priključkov, ki bodo omogočili, da bodo vaščani vasi Reber in Zalisca v naslednjih letih prišli do tekoče pitne vode.

Foto: S. Mirtič

Gasilci iz Belavićev praznovali

V letu 1980 se je na podlagi prijateljskih stikov med prostovoljnimi gasilskimi društvi takratnih republik Slovenije in Hrvaške ob takratnem krajevnem prazniku v Žužemberku podpisala listina o pobratenju med Prostovoljnima gasilskima društvoma Žužemberk in Belavići. Ti prijateljski stiki so se zaradi znanih dogodkov ob razpadu nekdanje države prekinili, v letošnjem letu pa zopet obnovili.

Tako je 8. julija DVD Belavići slavilo svojo 50-letnico prostovoljnega dela na področju reševanja ljudi in premoženja ter protipožarne zaščite. Te slovesnosti se je udeležila tudi delegacija upravnega odbora PGD Žužemberk, ki je s svojo prisotnostjo izkazala čast belaviškemu gasilskemu društvu in prijateljstvu, ki se ponovno spleta med člani in gasilci obeh gasilskih društev.

VladiMir

Blatnikov hram
Rera d.o.o.

Pizzeria in špageterija Blatnikov hram, Blatnikov hram, Dvor 9, 8361 DVOR

Tel.:07/ 388 85 45
Gsm: 031 347 001
E- mail: ajapecar@volja.net
www.sloveniaholidays.com/blatnikov-hram

Srečno in uspehov polno leto 2008

Spomin na padle ne bo nikoli zbledel

Veličastna komemoracija z množično udeležbo in slavnostnim govornikom predsednikom ZB Slovenije Janezom Stanovnikom je pokazala, kako živ in nepozaben je spomin na naše padle borce in na vse, ki so dali svoje najdražje za svobodo, da mi danes lahko živimo v samostojni in svobodni domovini.

Lepo je bilo videti širok venec ljudi in številne praporščake s svojimi prapori, ki so se prišli poklonit padlim borcem in aktivistom, ki so tu našli svoj mir in počivajo pod mogočnim spomenikom na Cviblju. Voditeljica programa Janja Šenica Godec nas je seznanila s programom, sledila pa je himna in pozdravni govor našega župana Franca Škufce. Zatem je domači pevski zbor zapel dve pesmi, mlade recitatorke iz Osnovne šole pa so doživeto povedala venček pesmi.

Slavnostni govornik je bil tokrat sam predsednik ZB Slovenije Janez Stanovnik, ki je, kot zna samo on, z odločno in jasno besedo povedal nekaj tehtnih misli o naše štiriletnem osvobodilnem boju in to povezal s političnem stanjem z današnjim trenutkom v Sloveniji. »Vsekakor«, je poudaril, »je bil naš boj veličasten, edinstven v Evropi, to nam še danes priznavajo tisti, ki so bili takrat naši zavezniki. Če se ne bi uprli in bi čakali, ne bi imeli jamstva, ki bi nam omogočil, da postanemo samostojni v okviru Jugoslavije. Naš upor in štiriletna borba z neusmiljenim sovražnikom, ki je napovedal uničenje našega naroda, sta nam dala nekakšen kredit, da smo leta 1991 res lahko postali popolnoma svobodni in da danes živimo v vseh ozirih v napredujoči državi. Toda še vedno padajo na nas sence preteklosti, saj nekateri kar naprej oživljajo dogodke in skušajo na vse načine oprati madež iz spomina zgodovine, češ, da so stopili na drugo stran iz prepričanja, da bi bilo tako bolje za ljudi, da bi bilo manj žrtev. A ne pomislijo na to, da je bil cilj uničiti slovenski narod, in tako so jim pomagali pri teh podlih dejanjih, ne zavedajoč se, da bi na koncu tudi oni prišli na vrsto za odstranitev. Naj zaključim: zato ker ste darovali tisto, kar je najdražje – življenje, se vam še enkrat poklonimo z obljubo: nikoli vas ne bomo pozabili,« je končal slavnostni govornik.

S častno četo Slovenske vojske in ob spremljavi godbe na pihala so začeli polagati vence različne domače tuje delegacije: vence je položilo več borčevskih delegacij iz veliko krajev Dolenjske in Slovenije, delegacija Občine Žužemberk, člani Socialnih demokratov, gostje koprske organizacije ZB in seveda delegacije tujih predstavništev pri nas: delegacija Ruske federacije, Republike Hrvatske, Republike Srbije, Republike Črna gora.

Za zaključek pa je nastopil, kot vsako leto, pevski zbor iz Kopra, s samimi udarnimi pesmimi, in na koncu, je kot zadnja zadonela radostno zapeta njihova mogočna pesem: Vstala Primorska.

Tako je ta pesem v nas prebudila občutke, da, če je še tako majhen narod, kot je naš, ga ne more še tako mogočna sila premagati, če se bori za najvišji in pravičen cilj: za svojo svobodo!

Foto in tekst: Rudi Cerkovnik

Plug je oral 40 let

Spet se vračamo v preteklost. Na sliki je plug, star kar okrog 100 let. Razstavljen je pred novo hišo Vauptovih. Oral je preko 40 let. Konji so z njim preorali njive in te so dajale kruh in druge poljske pridelke 12-članski družini. V tistih časih so vsi kmetje tako orali. In zanimivo: »V Žužemberku, za tovarno Iskro, so bile včasih same njive, vse je bilo preorano in posejano. In to s takimi plugi, ki so jih vlekli konji. Pa zdaj poglej, vse je zaraščeno s travo, pa še te nihče več ne kosi. Vse to je naredila politika, ali

Spet bomo kurili z drvmi

»Ne bo dolgo, ko bomo spet kurili z drvmi, je zatrdil Tone, moj sosed, ko je podajal veje žagarju, »saj vidite, da se cena za sodček bliža 100 dolarjem.« Moral sem mu potrditi, da ima najbrž prav, da so že blizu taki časi.

Res se bomo morali odreči komodnosti, saj so celo nekateri, čeprav imajo svoj gozd, kurijo z oljem ali plinom. Seveda je tako enostavno, olje ali plin sta bila poceni, kurjenje je bilo avtomatsko. Vemo pa, da je spravilo drv kar težavno in zamudno. Najprej je treba

v objektivu

naj delamo v svojo zgubo,« se je pridušal Vauptov France.

Res, ne samo v Žužemberku, povsod po Sloveniji kmetije propadajo, vsak dan več, ne samo ena.

»S tem bi se morali spopasti tisti tam zgoraj, prestolnici, ki jih volimo, pa se prepirajo največkrat, kot smo včasih rekli, za oslovo senco. Kako bo pa v bodoče, pa ve samo Bog, na žalost,« je nič kaj veselo zaključil sogovornik.

rvmi

drevo podreti, ga nato razžagati, razklati, pripeljati domov, spet še na kratko nažagati, spraviti pod streho, pa še posušiti, šele nato je uporabno za kurjenje. Tudi s samim kurjenjem je veliko dela. Vseh teh opravil ni, če se pa celo ogrevanje avtomatsko prižge in nam je tako na enostaven način in brez truda toplo. Izgleda, da so ti lepi časi mimo, kajti kot vidimo, prihajajo taki časi, da bo spet treba poprijeti za žago in sekiro in pljuniti v roke, če bomo hoteli, da nas ne bo zeblo.

Foto: R. Cerkovnik

Polhi so zanimive živalce

Naši obširni gozdovi so domovanje veliko različnim vrstam živali. Med njimi je tudi ena najmanjših, to je polh. Danes brezskrbno živi veliko bolj kot nekoč, saj sodobni otroci lovijo živali s pomočjo računalnika in ne zaidejo na lov v gozd, kot so to delali njihovi očetje. Pred toliko in toliko leti so jih tudi meni, kot moji učenci, prinesli pokazat. Pri nas, na Štajerskem, jih namreč ni.

Pa tudi sicer ni več slišati, da bi jih lovili. Včasih je bilo to množično. Že pisatelj Josip Jurčič piše o tem, kako je šel na polšji lov v črtici Hudič žene polhe spat. Ljudje so si z njimi popestrili prehrano, iz krzna pa so si izdelali kučme, znana je tudi polšja mast kot odlično zdravilo za želodčne težave.

Danes je drugače, veseli smo že, če polhe vidimo in jih lahko opazujemo. Tako se tega razveseljujejo tudi družino Jaklič, saj nam je gospod Jernej povedal tole zanimivost: «Nam so polhi zasedli barako na vikendu pri Lazini. Verjetno so naselili pri nas zato, ker raste blizu velika hruška, ki jo v jeseni pridno obiskujejo. Z veseljem jih opazujemo, kako se razposajeno podijo in razsajajo po baraki. Včasih pa se umirijo in nas radovedno opazujejo, kot bi hoteli reči, 'kaj pa vi tu počenjate, tu smo mi doma, to je naše domovanje'. Zato smo jih tudi lahko slikali. Zelo smo veseli, da so naselili pri nas, saj so izredno ljubke živalce, ki radovedno gledajo s svojimi drobnimi in okroglimi očesci v svet. Zdaj, ko so šli spat, nam je kar hudo, ker ji ne moremo opazovati. Pa saj bo kmalu pomlad, vrnili se bodo in spet bo živahno v naši baraki.«

Ljudi razveseljujejo že majhne stvari – pa če so to tudi samo mali polhki.

Zapisal: Rudi Cerkovnik, foto: Jernej Jaklič,

Pripeljali mehanizacijo, razrili in se odpeljali

Tako na kratko se je dogajalo pri gradnji nove bencinske črpalke pri vhodu v Iskro, na koncu Žužemberka. Začeli so z vso vnemo delati, a so sredi dela zastali, odpeljali mehanizacijo in zdaj, kolikor vidim, vsa stvar stoji tako razrita že okoli 3 mesece.

Najprej bi lahko rekli, da pogled na razriti teren nikakor ni v prid urejenosti kraja. Drugo pa je še, da s bližnji stanovalci pritožujejo, posebej poleti, ko so v sušnih dneh avtomobili dvigovali oblake prahu in seveda je to motilo bliže stanujoče, ker jih je zasipaval neprijeten prah. Ob deževnih dneh pa je voda nosila s seboj pesek in z njim nasipavala glavno cesto. Tudi voznikom ni vseeno, ker morajo voziti po zoženem cestišču.

Skratka, lahko zaključimo, da mora nekdo za to odgovarjati, verjetno ima izvajalec del pogodbo, do kdaj mora končati objekt in bi moral plačati kazen za nepravočasno in neizvedeno delo.

Foto: R. Cerkovnik

Večer petja, plesa in poezije

Lovim utrinke svetlobe ...

V septembru, zadnji petek, smo se zbrali na zaključni prireditvi prijatelji lepega petja, plesnih ritmov in izbranih verzov v vinski kleti žužemberškega gradu, da se naužijemo kulturnih užitkov.

Najprej so nastopile ljudske pevke v pokrajinskih nošah. Zapele so dve pesmi, od katerih je bila ena prvič slišana. Avtorica pesmi je članica zbora, in sicer Francka Ožbolt.

Na vrsto so nato prišli Ljudski godci, ki so se pomnožili, včasih je skupina štela 3 člane, danes jih je že 5. A jih bomo morali preimenovati, saj sta samo 2 godca, 3 članice pa so nežnega spola, ki jih moramo imenovati kar godice. Dobro so se ujeli in po ljudsko zagodli 3 pesmi.

Sledil je zelo zanimiv nastop pesnice Antonije Bakso Srnel. Je nekaj posebnega, njene pesmi so kratke, toda izredno hudomušne, govorijo pa o čisto vsakdanjih, med drugim, recimo, o kuhinjskih medsebojnih odnosih. Res prisrčno.

Koliko pesniške žilice je pri domači pesnicah, pa so pokazale Ljuba Šenica, Mojca Pršina in Francka Ožbolt, ki so v prebranih pesmih z dobrimi rimami, za motiv vzele največkrat našo lepotico Krko. Spoznali pa smo pesmi do zdaj nam neznanega ustvarjalca, to pa je nihče drug kot predsednik našega turistične društva Vlado Kostevc. Njegove pesmi, ki nam jih je prebrala žena Staša, izražajo osebne stiske ob pogledu na svet in življenje.

Pravljičarka Tadeja Murn pa nas je skoraj uspavala, saj je tako doživeto in neposredno pripovedovalo pravljico za lahko noč.

Pred nastopom pesnika Jurija Marussiga so še enkrat nastopile naše pevke. Potem pa je stopil na oder, lahko bi rekli zvezda večera, ustvarjalec, katerega pesmi smo slišali že 11. Pesnik Jurij Marussig nas vedno preseneča, saj nam je tudi tokrat prebiral pesmi, ki bodo kmalu izšle v njegovi že četrti zbirki. Tudi tokrat nas je popeljal v nenavadni svet svojih prispodob in podob, ko je odslikaval svoje čutenje svojih občutkov in pogledov na svet okoli sebe. V tišini poslušanja smo spoznali, da so njegovi verzi tenkočutnih zaznav in blagih čustev in spoznanj o življenju.

Da smo se postavili spet na bolj realna tla, je poskrbel povezovalec programa Vlado Kostevc, ki je z duhovitimi replikami usmerjal posamezne nastopajoče. Tokrat je napovedal še zadnji nastop tega večera, to je mlado Folklorno skupino iz Zagradca. Zaplesali so več ljudskih plesov in nas s svojim živahnim izvajanjem navdušili, da smo jih nagradili z močnim aplavzom.

Doživeli smo zanimiv večer, ki je zapolnjeval naše različne občutke, navdušeni smo poslušali verze pesnika in predvsem pesnic, po domače zaigranim valčkom in polkam, pa prisluhnili pravljici in našim pevkam, a za konec še uživali v plesnih ritmih mladih plesalcev. Vsega je bilo nekaj, in večer bo, lahko mirno rečemo, še dolgo odzvanjal v nas.

Foto in tekst: Rudi Cerkovnik

Trta

Oh, ti, suhokranjska trtica,
ti si naša ljubica.

Kako si lepa rastlina ti,
daj nam dosti vina ti.

Koliko lepih dni ob tebi biti,
sladko vince dobro piti.

Sladko vince zdravilo je,
če zanj prava mera je.

Bog je dal trti, da rodi,
nam pa delo in skrbi.

Dokler trta rastla bo,
v Suhi krajini žeje ne bo.

DU Dvor
Marija VIDMAR
Veliko Lipje

Tebi Slovenija

Slovenija moja dežela si ti,
krasijo te polja in lepe vasi,
Slovenija tvoje je lepo ime,
domovina si moja,
pomeniš mi vse.

Tu danes ponosno Slovenci živimo,
na zemlji domači si sreče želimo.

Tujec nad nami ni več gospodar,
kot včasih je bil, ne bo več nikdar.

Ponosni hodimo,
veselo zapojmo,
na zemlji se svoji,
nikogar ne bojmo!

Slovenija moja dežela si ti,
lepše od tebe na svetu je ni.

DU DVOR
ALBIN MRVAR
Jama pri Dvoru

Oda Prešernu

Živel v Sloveniji je poet,
tega je zdaj že mnogo let,
tedaj bili so drugi časi,
slovenska pesem redko se oglasi.

On bil zaveden je Sloven'c,
France Prešeren naš Goren'c,
pisalo se je devetnajsto stoletje,
ko v Vrbi luč sveta zagledal je.

Bil korajžen, bister je otrok,
da takih ni b'lo daleč naokrog,
v šoli bil najboljši je učenec,
vsi rekli so, to znan bo še Slovenec.

Nova šola že stoji

Več kot stoletje je minilo,
ko na Dvoru vse drugače je bilo,
saj iz plavža se je še kadilo,
šole na Dvoru pa še ni bilo.
Mojstre za tovarno so od drugod dobili
in se družno dogovorili,
da bodo šolo naredili.
Starše in otroke so povabili
in se o šoli pogovorili.
Otroci so se malo bali,
saj šole niso še poznali.
Starši so zagodrnjali
in tako so dejali:
"Kaj v šoli bi sedel,
rajši bi takoj v službo šel."
Učitelj je kmalu prišel,
a žal, učencev je malo imel.
Vodstvo tovarne se je trudilo,
kako več učencev bi dobilo.
Razpis so kmalu razpisali
in ga delavcem v roke dali.
"Kdor v šoli se ne bo učil,
ta dela v tovarni ne bo dobil."
V šoli se je takoj poznalo,
saj več učencev jo je obiskovalo.
Učitelj je res dober bil,
saj je za šolo tudi odrasle pridobil.
Brati in pisati so se kmalu naučili
in si tako veliko znanja pridobili.
"Če se dobro boš učil,
v tovarni boš tudi nekaj bil."
Šola je res trdno stala,
svetovni vojni dve prestala.
Šola dolgo že stoji,
za nove čase več ustrezna ni.
Tako so se dogovorili,
da novo šolo bodo naredili.
Veliko sestankov so imeli,
predno stroji z delom so pričeli.
Marsikdo ni verjel,
da Dvor bo novo šolo imel.
Pred novo šolo zdaj stojimo,
vsi se tega veselimo.
Danes res lahko je vsak vesel,
ker njegov otrok bo v novo šolo šel.
Stari pregovor še drži,
da vsak se le za sebe uči.

DU DVOR
ALBIN MRVAR
Jama pri Dvoru

Postal je doktor prava,
a njegova bistra glava,
še kar naprej, naprej je raziskovala,
kako Slovenija svobodna bi postala.

Pisal pesmi je, sonete,
najlepše verze v šopek spete,
njegova je Zdravljica naša,
ki do sedaj nobena je ne prekaša,
on naš slovenski je ponos.

DU Dvor
Jožefa PELC
Prevole

Moja dežela

Slovenija naša lepa si ti,
take na svetu se nikjer ne dobi,
dežela Dolenjska opevana si,
po gričkih dolenjskih pa trta rodi.

Pred zidan'co našo zbrani smo mi,
pesem dolenjska pri nas se rodi.
Kozarček ga spijem, mogoče al' dva,
pesem dolenjska meja ne pozna.

Krka dolenjska še vedno šumi,
pesem dolenjska prežene skrbi,
nismo več mladi, zapojmo na glas,
pesem to našo naj sliši vsa vas.

Starejšim pri srcu je prelepo,
lepega petja že dolgo ni b'lo.
Črički pojo ko grozdje zori,
fantje prepevajo ko mošt zašumi.

DU Dvor
Albin MRVAR
Jama pri Dvoru

Kmečka žena

Mlada leta so odšla,
zdaj stara leta so prišla.

Bolezni dosti skoraj vsaka ima,
sprijazni se z njo, kar se da.

Razveseli se družba ti,
poklepetaj s prijateljicami.

Zapleši žena v letih, kar se da,
ne misli, da ti je noga opešala.

Sprijazni se z usodo ti,
pozabi, da v letih si.

Mlada nikdar več ne boš.
tvojih dobrih del je za en velik koš.

Na svetu vsi smo korenjaki,
a v zemlji bomo vsi enaki.

DU Dvor
Jožefa PELC
Prevole

Srečanje literatov

Starejši so kot zanimiva knjiga, le odpreti jo treba in jo prebrati. Prijeten in topel kulturni večer so ob začetku občinskega praznika Občine Žužemberk pripravili dvorski upokojenci. Le-ti so skupaj z upokojenci Mirne Peči, Straže, Dolenjskih Toplic in Žužemberka v večnamenski dvorani na Dvoru pripravili tradicionalno srečanje literatov.

Zbrane je v uvodnem delu pozdravila predsednica društva DU Dvor Zvonka Bradač, s pozdravnimi besedami in z dobrimi željami pa je vse prisotne pozdravil tudi žužemberški župan Franc Škufca. Literati so navdušili s preprosto besedo v obliki izpovednih pesmi, pa tudi krajših črtic. Literati obeh spolov so v svojih delih izpovedali ljubezen do domačega kraja in svojih najbližjih, svojih konjičkov, nizali vesele, pa tudi grenke trenutke svojega življenja v preteklosti, sedanjosti in z optimizmom zazrti v prihodnost. Večer je obogatil oktet Dvorjani, z vezno besedo pa je nizala vezne misli Dijana Pečjak.

S. M.

Spominska ura Leona Štuklja

"Ugotovil sem, da je vse mogoče doseči le z disciplino in redom", so besede, ki jih je izrekel naš olimpionik in veliki Človek Leon Štukelj ob zadnjem obisku, 6. oktobra 1999, v Žužemberku. 15. novembra 2007 smo na OŠ Žužemberk v prizidku telovadnice OŠ Žužemberk imeli spominsko uro ob njegovi 8. obletnici smrti. Gosti prireditve so bili profesor Tomaž Zajc, Štukljev dolgoletni spremljevalec, Miro Cerar, športnik - olimpionik,

župan Občine Žužemberk Franc Škufca, nekdanji športniki šole in Štukljevi sorodniki. V programu so nastopili: gimnastičarke, pevci, plesalci in igralci. Predvajani so bili tudi posnetki obiska Leona Štuklja leta 1999 v OŠ Žužemberk. Ravnateljica šole, mag. Jelka Mrvar, je povedala, da smo edina slovenska šola, ki obujamo spomine na Leona Štuklja. Kip, ki stoji pred šolo, pa je prvo spominsko obeležje v Sloveniji po njegovi smrti. Spominska ura je dogodek hvaležnosti in zaveza, da bomo delali dobro in gojili zdrav duh.

Tudi Tomaž Zajc je spregovoril nekaj besed o tem, kako je spremljal Leona Štuklja v Ameriko, ko sta bila na sedežu Združenih narodov pri K. Ananu sprejeta z vsemi častmi. Spremljal ju je na novo izvoljeni predsednik Republike Slovenije Danilo Tűrk. Zanj je že takrat Leon Štukelj dejal: "Ta fant je pa taprav." V tujini so Leona Štuklja lepo sprejeli in pogostili s poticami, saj je imel rad sladko. "Povsod je lepo, a doma je najlepše," je vedno dejal, ko se je vrnil. Na proslavi smo si lahko ogledali zgodovino odbojke v Žužemberku od leta 1954 pa do 2007.

Zgodovina odbojke v Žužemberku

Odbojko so leta 1954 v Žužemberk prinesli žužemberški dijaki in študentje, ki so študirali v Ljubljani, zlasti pa v Novem mestu, ki je bilo takrat v prvi zvezni jugoslovanski ligi.

Pionirji žužemberške odbojke so bili Lojzko Smrke, Albin Novak, Jože Mlakar, Jože Prušek, Adi Štor, Jože Smrke. Kasneje so se jim pridružili tudi mlajši igralci Marjan Smrke, Marjan Legan, Peter Štor, Jože Mrvar. Prvi vidnejši turnir v Žužemberku je bil leta 1956. Udeležili so se ga Novomeščani, Trebanjci, domačini in igralci iz Straže. Igralo se je pod milim nebom pred grajsko kaščo. V času turnirja je močno deževalo, na koncu pa je ves smeh pobral novomeški igralec Pučko, ki se je okopal kar v vodnjaku na trgu.

Leta 1960 je Žužemberk dobil prvo stalno igrišče na Loki, naslednje leto pa že drugo stalno igrišče, ki je bilo postavljeno za grajsko kaščo.

Leta 1964 so žužemberški igralci (Legan, Štor, Mrvar, Mohorčič) odšli v Trebnje in odbojka je v Žužemberku začela zamirati.

Igralci so se v Žužemberk vrnili leta 1967 in ustanovili odbojkarsko sekcijo v okviru Partizana, kjer se je začela tudi redna vadba. Zanimivost teh časov so bili tudi prevozi. Na bližnje tekme so se vozili kar z lojtrnikom, v Trebnje pa z občinskim džipom. Kasneje so prirejali na dan tekem za goste izlete, tako da so z igralci na gostovanja hodili tudi navijači. Tekme so se ponavadi igrale v nedeljo po maši. Igralci so imeli veliko podporo navijačev, saj se jih je zbralo tudi do 500.

Leta 1971 se je ekipa Partizana prebila v drugo slovensko ligo. Tu so bili nekaj let vedno v zlati sredini. Za boljši uspeh ni bilo pravih pogojev, predvsem pa ni bilo mladih igralcev, ki bi dali svež zagon. Zato se je v Žužemberku 11.1.1974 začela načrtna vadba z mladimi. Pionirje je treniral gospod Peter Štor, pionirke pa gospod Jože Mrvar. Gospod Peter Štor je bil gonilna sila žužemberške odbojke. Od leta 1980 je bil trener vseh selekcij (pionirskih, mladinskih, članskih). Vzgojil je vrsto dobrih športnikov in ne nazadnje tudi reprezentante Slovenije in Jugoslavije.

Ekipi pionirjev in male odbojke sta takoj začeli s tekmovanji v republiškem merilu. Največji dogodek ta čas je bil leta 1975, ko se je pionirska ekipa udeležila dvodnevnega odprtega prvenstva SFRJ v Osijeku.

Prvo medaljo (bronasto) so osvojili na mladinskem finalu SRS v Novi Gorici leta 1977.

Največje uspehe so mladi dosegli leta 1978, 28.5. so mladinci v Braslovčah postali republiški prvaki. To je bil do tedaj tudi največji uspeh žužemberške odbojke pri delu z mladimi.

V tem obdobju so člani igrali v drugi slovenski ligi. V sezoni 1978/79 pa so nastopili v prvi slovenski ligi-zahod. Za OK Partizan so v tej sezoni igrali: Kosmina, Brulec, Škrbe, Plut, Z. Plut, Kolarič, Muhič, Pršina in Fric. Vodilno vlogo sta vselej imela Brulec in Kolarič, ki sta bila izbrana v reprezentanco SRS. Brulec pa je bil izbran še v mladinsko jugoslovansko reprezentanco.

Leta 1979 je članska ekipa prenehala s tekmovanjem zlasti zaradi portoroških sklepov, po katerih je lahko v slovenski ligi tekmovala v okviru občine le ena ekipa. Temu se je pridružilo kronično pomanjkanje denarja, ker je bilo pri delitvi denarja priviligirano Novo mesto. Tudi naša telovadnica ni ustrezala pogojem tekmovanja v slovenski ligi. Tako da so tekme igrali v telovadnici OŠ Dolenjske Toplice in OŠ Grm Novo mesto.

Jeseni leta 1979 so se Žužemberčani združili z Novomeščani in nastopili pod imenom Pionir v Novem mestu. V Žužemberku je nenadoma nastala praznina in zatišje vse do leta 1994.

Leta 1994 se je znova formirala ekipa, ki je nastopala v drugi slovenski ligi. Tega leta se je na novo ustanovil Odbojkarski klub Žužemberk. Predsednik je postal Bojan Brulec, trener članov pa Jure Muhič. V tekmovanja OZS so vključili tudi mlade ekipe, ki so v zadnjih desetih letih po rezultatih najboljše v Sloveniji v moški konkurenci. Prvi naslov državnih prvakov pri starejših dečkih so osvojili že leta 1996.

Tudi ta generacija je začela graditi igrišča za odbojko, tokrat na mivki, najprej enega pri Osnovni šoli

UČENCI OSNOVNE ŠO VRHUNSKI ŠP

BOJAN BRULEC, roj. 1960
Balkanska prvenstva v odbojki:
- Novo mesto, JUG, 1981, 1. MESTO
- Atene, Grčija, 1982, 3. MESTO
- Burgas, Bolgarija, 1983, 4. MESTO

Predolimpijski turnir Kitajske v odbojki:
- Shanghai, Peking, 1982, 6. MESTO

ALEŠ SMRKE, roj. 1967
Mladinsko evropsko prvenstvo v odbojki:
- Plovdiv, Bolgarija, 1986, 3. MESTO

LUKA BRULEC, roj. 1985
Mladinsko evropsko prvenstvo v odbojki:
- Gdansk, Poljska, 2002, 12. MESTO

Evropski mladinski olimpijski festival - odbojka:
- Pariz, Francija, 2003, 3. MESTO

ROK NOSE, roj. 1985
Kadetsko evropsko prvenstvo v odbojki:
- Liberec, Češka, 2000, 8. MESTO

Mladinsko evropsko prvenstvo v odbojki:
- Gdansk, Poljska, 2002, 12. MESTO

Evropski mladinski olimpijski festival - odbojka:
- Pariz, Francija, 2003, 3. MESTO

SIMON KRAKAR, roj. 1987
Evropski mladinski prvenstvi v odbojki na mivki do 18 let:
- Brno, Češka, 2003, 9. MESTO
- Myslowice, Poljska, 2004, 12. MESTO

nberku

Žužemberk, nato pa postopoma še tri na Loki. Vse več mladih je tako dobilo možnost treniranja tudi v poletnih mesecih, klub pa z organizacijo najmnožičnejših turnirjev prepotrebna finančna sredstva za svoje delovanje.

Od leta 1995-2007 je članska ekipa štiri leta nastopala v prvi slovenski ligi. Leta 1998 je dosegla največji uspeh, to je šesto mesto v državi. Sedaj že šesto leto zapored tekmujejo v drugi državni ligi. Najboljši žužemberški odbojkarji - državni reprezentanti odhajajo igrat v Novo mesto k ekipi Krke v prvo državno ligo, kjer imajo boljše pogoje za svoj športni razvoj.

Ekipe v mlajših kategorijah so v tem obdobju osvojile 33 medalj na državnih prvenstvih, od tega so bili štirinajstkrat državni prvaki. Izkazujejo se tudi na mednarodnih turnirjih, zlasti v Italiji. Največji uspeh je zmaga v Loretu leta 2002 v konkurenci najboljših italijanskih in nemških kadetskih ekip.

Odkrito je bilo spominsko obeležje suhokranjskim odbojkarjem, ki so dosegli vrhunske rezultate v evropskem in svetovnem merilu.

VNE ŠOLE ŽUŽEMBERK SKI ŠPORTNIKI

Evropsko prvenstvo v odbojki na mivki do 20 let:
- Ankaran, Slovenija, 2006, 5. MESTO

Svetovno prvenstvo v odbojki na mivki do 18 let:
- Termoli, Italija, 2004, 24. MESTO

Svetovno prvenstvo v odbojki na mivki do 19 let:
- St. Quay Portrieux, Francija, 2005, 20. MESTO

MIHA PLOT, roj. 1987

Evropski prvenstvi v odbojki na mivki do 18 let:
- Brnov, Češka, 2003, 9. MESTO
- Myslowice, Poljska, 2004, 12. MESTO

Svetovno prvenstvo v odbojki na mivki do 18 let:
- Termoli, Italija, 2004, 24.MESTO

Svetovno prvenstvo v odbojki na mivki do 19 let:
- St. Quay Portrieux, Francija, 2005, 20. MESTO

Mladinsko evropsko prvenstvo v odbojki:
- Kazan, Rusija, 2006, 4. MESTO

Mladinsko svetovno prvenstvo v odbojki:
- Casablanca, Maroko, 2007, 9. MESTO

Ob zaključku prireditve so najboljši odbojkarji šole skupaj z gospodom Tomažem Zajcem položili venček ob kipu Leona Štuklja pred šolo.

V knjigo vtisov je Rok Nose, eden izmed odbojkašev, ki so dosegli vrhunske rezultate v evropskem in svetovnem merilu, zapisal: " Šport me je naučil veliko življenjskih stvari. Potrebno je veliko odrekanja in volje, da dosežeš majhen uspeh. Ključno pri tem je, da vse, kar počneš, delaš s srcem in veseljem."

Ljuba Nose

Botra Jesen na obisku v vrtcu

"Spet prišla je k nam jesen,
vsa v škrlat odeta,
listje pada že z dreves...."

Jesen je tisti letni čas, ki je obilno obdarjen z raznimi plodovi. S kapljicami dežja meša svoje barve in jih trosi po travnikih, poljih, gozdovih ... Take barvitosti ne prinaša noben letni čas. V našem vrtcu zelo radi hodimo na sprehode. Opazujemo naravo in nabiramo razne plodove. Odloči smo se, da z zbranimi plodovi, listi, praprotjo, travo, mahom... izdelamo botro Jesen. Skupaj smo nabirali plodove, nekaj pa so jih otroci prinesli od doma. Vse delavke smo se trudile, da bi bila naša botra kar najbolj bogata. V višino meri 185 cm. Sedi v gugalniku, ker je zelo utrujena. Otroci radi postojijo pred njo in si ogledujejo jesenske darove.

Jesen se počasi poslavlja. Kdo ve, mogoče bo pa v naš vrtec prišla tudi babica Zima? Pustimo se presenetiti.

Lilijana Hrovat
Vrtec Dvor

Tudi v oktobru je lepo na morju

Učenci osmega razreda OŠ Žužemberk so imeli naravoslovno šolo v naravi od 1.10 - 5.10 2007 v CŠOD Breženki v Fiesi na slovenski obali. V spremstvu učiteljic so si na poti ogledali tudi cerkvico v Hrastovljah z znamenito fresko Mrtvaški ples. 60 učencev so spremljale učiteljice Klara Legan, Irena Piškur, Andreja Šercer Robič in Marjana Furlan. Po nastanitvi in ureditvi sob so se seznanili s programom šole v naravi, ki je bil zelo oster. Poleg vsebin prve pomoči in gospodinjstva, ki sta ju izvajali naši učiteljici ob pomoči spremljevalk, so spoznali tudi vsebine, ki so značilne za ta kraj, okolje in podnebje, sredozemsko rastje, jezero v Fiesi, zgodovino mesta Piran, živali in rastlinstvo v obrežnem pasu, obalo z morjem. Realiziranih je bilo tudi veliko športnih dejavnosti: lokostrelstvo, plezanje po umetni steni, pohodništvo, igre z žogo in tudi plavanje v morju, ki je imelo 21^{0}C; greli pa so jih tudi zadnji topli sončni žarki. Tudi učiteljice so občutile krasne, ugodne in sproščujoče učinke naštetega.

Realizirane so bile vse zadane dejavnosti. Za lepši vtis šole v naravi pa je poskrbel tudi izlet na zadnji dan z barko Burja, s katere so si ogledali prelepo slovensko obalo. Domov so se vrnili polni lepih, nepozabnih vtisov in novega znanja.

Ljuba Nose

Državno tekmovanje iz logike

V soboto, 20. oktobra 2007, je na OŠ Žužemberk potekalo 22. državno tekmovanje iz logike, ki ga organizira Zveza za tehnično kulturo Slovenije (ZOTKS). Omenjeno tekmovanje je bilo organizirano v 22 krajevnih središčih po vsej Sloveniji. Na OŠ Žužemberk je tekmovalo 86 učencev iz 14 osnovnih šol Dolenjske in Bele krajine. Vodja tekmovanja na šoli je bil učitelj matematike in fizike Klemen Kolenc.

Učenci so uro in pol reševali izjavne in slikovne logične naloge. Učenci osmega in devetega razreda so reševali zahtevnejši, učenci sedmega pa nekoliko lažji test. Po končanem tekmovanju so imeli kosilo; lahko pa so si ogledali tudi rešitve.

Tekmovalci so si ob zaključku tekmovanja pod vodstvom učiteljev ogledali šolski muzej in spoznali zanimivosti Suhe krajine.

Ljuba Nose

Uspela solidarnostna akcija

V okviru tedna solidarnosti smo se na OŠ Žužemberk zopet izkazali. Že pred leti smo prevzeli botrstvo sedaj že 17-letni Gloriji Chirale in 16-letnemu Denisu Phiri iz države Malavi na jugu Afrike. Tako vsako leto poteka akcija zbiranja denarja za njuno šolanje (šolnina, potrebščine, uniforma). Oba skupaj potrebujeta 252 evrov. Letos smo zbrali552, 41 evrov, kar je preseglo vsa naša pričakovanja. V akciji so sodelovale vse oddelčne skupnosti centralne in podružničnih šol, vrtca, družinskega varstva in učitelji. Seveda pa brez razumevanja in podpore staršev akcija ne bi bila uspešna. Zato se vsem, ki ste nas podprli, lepo zahvaljujemo.

Mentorica RK Ivana Pelko

Molitveni dan za duhovne poklice

Najvišji cerkveni dostojanstvenik v Sloveniji ekselenca mons. Edmond Farhat je z velikim veseljem prisluhnil petju in igranju družine Tomaševih foto: S. Mirtič

Žužemberška župnija je v soboto, 22. septembra, gostila vsakoletni molitveni škofijski shod za nove duhovne poklice. Že v noči pred molitvenim dnevom je bilo v novomeški škofiji celonočno molitveno bdenje. Mašo za nove duhovne poklice v cerkvi sv. Mohorja in Fortunata v Žužemberku je vodil prvi stalni nuncij v Ljubljani, mons. Edmond Farhat, ob somaševanju novomeškega škofa Andreja Glavana in več kot petdesetih duhovnikov, med njimi pa je bil tudi bogoslovec iz župnije Žužemberk Sašo Kovač, ki ga je nuncij sprejel med pripravnike za diakonat in prezbiterat.

Škofijskega molitvenega dne se je udeležila množica vernikov iz cele novomeške župnije, ministrantov in pevcev. Pritrkovali so zvonovi in zadonele orgle ob pesmih združenega pevskega zbora iz Ambrusa, Zagradca in Žužemberka pod vodstvom Roberta Kohka.

Posebno prisrčen je bil tudi zaključek dneva, številnim vernikom in še posebej njegovi ekselenci mons. Edmondu Farhatu so za njegov osebni praznik zapeli in zaigrali člani družine Tomaševih iz Božakovega pri Metliki. Sledilo je še srečanje ministrantov s škofom in vseh vernikov s pogostitvijo pred farno cerkvijo. *S. Mirtič*

Koncert mladih talentov

Orglarsko šolo Hugolina Sattnerja, ki deluje v okviru Zavoda Friderika I. Baraga v Novem mestu in ki izvaja srednješolski glasbeni program za izobraževanje organistov in zborovodij, pa tudi bodočih liturgičnih sodelavcev na župnijah in krajevnih kulturnih delavcev, obiskujejo tudi učenci in učenke iz žužemberške občine. Po besedah ravnatelja te šole Aleša Makovca obiskuje ta program na različnih nivojih kar devetnajst učencev in učenk. Torej pravi zaklad mladih upov, ki bodo lahko v kraju s svojim talentom in prizadevnostjo zaznamovali svojo glasbeno pot in najbrž ni naključje, da je bil prvi koncert mladih talentov spomladi letos organiziran prav v Žužemberku.

Posebna komisija je na avdiciji, ki je bila razpisana po celi Sloveniji že lansko leto, izbrala tri kandidate, ki so se skupaj z orkestrom predstavili na koncertu. V uvodnem delu koncerta pa sta se predstavili dijakinji Estera Rožman iz Brežic in Anita Novak z Lašč pri Dvoru. Žužemberško občinstvo je tako imelo edinstveno priložnost slišati mlade talentirane glasbenice in glasbenike, ki so iz novih orgel žužemberške farne cerkve iztisnili tisto, čemur so pravzaprav tudi namenjene. Obiskovalci pa so bili posebej navdušeni nad skupno izvedbo dveh koncertov Georga Fridricha Hendla in Franza Josepha Haydna¨s Komornim orkestrom Zavoda Friderika I. Barage pod taktirko dirigenta in ravnatelja te šole Aleša Makovca ter mladih organistov Ane Rudnik iz Celja, Petra Smoliča iz Dobrniča ter Nine Zajec iz Žužemberka.

S. Mirtič

Mladi glasbenici, učenki 2. letnika programa za zborovodje in organiste, Nina Zajec iz Žužemberka in Anita Novak z Lašč pri Dvoru foto: S. Mirtič

Božji nam je rojen sin, radujmo se!

Ob božičnih praznikih posebno močno doživljamo človeško in prijateljsko povezanost med seboj. Božič je po stari slovenski navadi in živem izročilu izrazito družinski praznik. Če je le mogoče, sveti večer združi vse člane družine ali jih poveže vsaj v duhu in spominu. Za verne kristjane pa se človeška družina razširja in prerašča v božjo družino. Učlovečeni božji Sin, ki je bil rojen v človeški družini, nam je po svojem odrešenju omogočil, da postanemo njegovi bratje, sestre, sinovi in hčere nebeškega Očeta.

Praznik Kristusovega rojstva je praznik življenja in novega upanja. Po svetopisenskem poročilu so se ljudje branili sprejeti Jožefa in Marijo neposredno pred porodom. Po življenju so stregli tudi novorojenemu Detetu. In vendar je novorojeni božji Sin našel prostor med ljudmi, sprejeli so ga predvsem preprosti in ubogi. Pred tistimi pa, ki so bili poslani,da bi ga umorili, sta ga rešila njegova mati in njegov krušni oče. Bog daj, da bi bil za naš slovenski narod in za našo župnijo božič praznik življenja, klic in spodbuda, da bi se življenja ne branili in ga ne zavračali, temveč z veseljem, upanjem in zaupanjem sprejemali, branili in ohranili. Dokler bodo v našem narodu novorojeni otroci še znanilci novega življenja, za katero se bomo čutili vsi odgovorne, se nam odpirajo pota v prihodnost. Žal, že kar nekaj let ugotavljamo po vseh župnijah naše občine in dekanije, da število smrti narašča, število rojstev pa hitro pada. Če bo šel ta trend tako naprej, bo treba nekatere šole v prihodnosti zapreti, ker ne bomo imeli otrok, ki bi šolo obiskovali. Božična skrivnost vse mlade starše vabi, naj bodo odprti za nova življenja. Bog človeškemu življenju daje smisel in novo bogastvo v svojem življenju, ki nam ga je prinesel Kristus.

»Bog je namreč svet tako vzljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje« (Jn 3, 16). To je evangeljska razlaga božične skrivnosti, ki tako močno odmeva v naših božičnih pesmih in našem čutenju. Božični prazniki naj nas spet spomnijo na temeljno krščansko resnico, da »pravi Bog se zove Bog ljubezni«, kakor pravi Prešeren v Krstu pri Savici. Ta Bog ljubi tudi nas, danes, v tem prostoru in v teh razmerah, hoče nam pomagati in nas rešiti. Vemo sicer, da zaradi trdih in včasih tudi hudih življenjskih okoliščin vera v božjo ljubezen večkrat ni lahka. A kakor Cerkev vsako leto obhaja božič in oznanja resnico o božji dobroti in ljubezni, pa naj bodo razmere v svetu še tako težke in žalostne, tako tudi vam želim moči in milosti, da bi mogli poživiti in utrditi svojo vero v božjo dobroto in ljubezen ravno v našem času in prostoru.

Človeške okoliščine in življenjska resničnost so bile ob rojstvu božjega Sina vse drugačne, kakor bi pričakovali in želeli in kakor bi bilo prav in primerno. Tudi ob letošnjem božiču bo za veliko ljudi, tudi za veliko vernih Slovencev, tako. A zunanje okoliščine ob Kristusovem rojstvu niso mogle prekrižati božjih načrtov.

Vsem našim družinam želim, da bi ob božiču vsaj nekoliko doživele lepoto in srečo družinskega okolja in poživile vero v resničnost božje družine. Naj vera, upanje in ljubezen ob letošnjem božiču premagajo ovire in težave, da bi ob praznovanju močno in globoko doživeli srečo družinske povezanosti, lepoto in upanje novega življenja in odrešujočo moč božje in človeške ljubezni. Tistim pa, ki človeške družine nimajo ali so iz nje iztrgani ali pa je njihova družinska skupnost razbita, naj Bog po svojem Sinu in po dobrih ljudeh toliko bolj izkaže svojo očetovsko ljubezen. Med nami so mnogi bratje in sestre, ki so bolni in trpijo in so priklenjeni na bolniško posteljo ali invalidski voziček. Tudi do njih naj seže odrešujoče in veselo sporočilo svete božične noči.

Franc Vidmar, dekan
in dekanijski duhovniki

Kras je Sloveniji v okras

Člani Turističnega društva Suha krajina smo tokrat obiskali Kras oziroma Primorsko, in sicer smo si ogledali Lipico, Tomaj, kjer je živel in umrl pesnik Srečko Kosovel, značilno kraško mestece Štanjel in Vipavo, mesto pri petih izvirih.

Jutro je kazalo prijazen obraz, torej obetal se je sončen dan, ko smo se odpeljali. Od začetka je bilo razpoloženje še zaspano, a kmalu nas je dokončno prebudila pesem. Nato so začele po avtobusu krožiti slaščice, dobrote, ki so jih pripravile predstavnice nežnega spola, pa še tekoče zadeve in rekli smo si: to je ta pravo. In si z veseljem ogledovali in občudovali našo lepo domovino, ki je brzela mimo nas. Tudi jaz sem z zanimanjem opazoval krajino in vasi, ki so bežale mimo, kajti kot šofer videvam samo črn asfalt in mimo hiteče avtomobile. Res, užival sem ob lepotah naše dežele v barvitih in neštetih jesenskih barvah.

Pot iz ene naše pokrajine do druge je kratka, zato smo kmalu prispeli do prvega postanka, to je v Lipico. Vsi vemo, da je od tu izhajajo lipicanci in imajo še danes tu domovanje in da so se prav od tod selili še v druge kraje Evrope. Zdaj pa nekateri trdijo, kot Avstrijci in Italijani, da so jih oni prvi vzgojili, čeprav jih imenujejo enako kot mi – lipicanci. Moramo reči, da je kraj vreden ogleda, saj je zanimiv s svojimi pašniki z lepim okrasjem, to je z večinoma snežno belimi lepoticami in lepotci. Vredno pa si je tudi ogledati stare hleve, sezidane še v času Avstroogrske, pa hotele, zato ni čudno, da kraj obišče toliko turistov. Tudi ob našem obisku je bilo tako.

Nismo se dolgo vozili, saj nas je kmalu sprejel Tomaj, vasica, v kateri je preživel svoja otroška leta pesnik Krasa Srečko Kosovel in sem prišel tudi umret. Tomaj je izredno lepo urejena kraška vasica, ljudje so se prav potrudili, da imajo hiše pravi kraški izgled, in kamor seže pogled, se bleščijo vinogradi v neštetih jesenskih barvah. Ni zastonj Kosovel spesnil tako čudovite pesmi ob takih lepotah. Nato smo se napotili k hiši, kjer so živeli Kosovelovi. Našli smo jo na robu vasi, od koder nam je pogled odkril lepo kraško pokrajino z značilnimi gručastimi vasmi. Pritličje hiše je preurejeno v lepo urejen spominski muzej, ki z osebnimi predmeti, z njegovimi v rokopisni obliki napisanimi pesmimi in ostalimi deli, pa s pozneje izdanimi pesniškimi zbirkami zaokroži njegovo življenje in ustvarjanje. Ostalo je tu še orginalno pohištvo in celo klavir, na katerega je igral pesnik, še posebej pa njegova sestra, ki je bila akademsko izobražena pianistka. Zvedela pa smo še marsikaj o pesniku, kar pa nam je na zanimiv način predstavila kustosinja muzeja. Kar nekam otožni smo zapustili pesnikovo hišo, saj se je tu pesnik za vedno poslovil od svojih, star šele 22 let.

Bili smo že kar dolgo na poti, zato se nam je prileglo dobro kosilo in seveda, kar spada zraven, to je njihovo odlično vino teran. Tako, bili smo dobro podprti, zato se je lahko začel ogled slikovitega Štanjela. Ko ga zagledaš, se ti zdi, kot da lebdi na strmini in da bo zdaj zdaj prijadral v dolino. Najprej, kar mi je padlo v glavo, kaj vem o tem znamenitem kraju, je, da so se po 2. svetovni vojni tu zadrževali slikarji, saj so v mestu in njegovi okolici našli neštetо motivov, ki so bili vredni njihovega čopiča. Potem so začeli obnavljati hiše in vanj se je začelo vračati življenje. V mestu je tudi marsikaj zanimivega videti: najprej se sprehajaš po ozkih ulicah z značilnimi kraškimi hišami, seveda iz kamna, celo žlebovi za odtok deževnice so izklesani iz kamna. Obiščeš renesančno baročni grad, kjer občuduješ poleg arhitekture tudi razstavo slik in grafik, ki jih je 'spacal' Lojze Spacal, eden najimenitnejših slikarjev Primorske. Na obsežnem cvetličnem vrtu Maksa Fabianija, znanega arhitekta, ki je obnovil glavni Ferrarijev trg v Štanjelu, spoznaš cvetje, ki je tu doma. Ogledaš si še cerkev iz 15. stoletja, poslikano s čudovitimi freskami, pa še močno obzidje okrog nje in stolp, ki sta služila obrambi pred Turki. Skratka, odhajaš bogatejši vsemogočih vtisov in občutkov, da je na svetu še toliko stvari, ki si jih je vredno ogledati.

Nekako krožili smo po Krasu in se srečali z središčem Vipavske doline – Vipavo. Vodička nas je popeljala po mestu in nam predstavila posebnost ter znamenitosti kraja. Začudeni smo bili, ko smo videli 5 izvirov kraju istoimenske reke, torej Vipave. Stara pripoved izpove, kako so se obranili Turkov iz obrambnega stolpa, ki še danes stoji. Izvemo, da se je tu rodil protestanski pisec Otročje biblije Sebastijan Krelj. Vodička nas je peljala tudi v cerkev in tu smo občudovali poslikavo stropa, ki ga je poslikal znani slikar Franc Jelovšek iz leta 1752, in še slike na stenah, delo znanega umetnika Janeza Wolfa iz leta 1877. Na trgu, sredi mesta, pa je pustil sledi sam veliki Jože Plečnik s spomenikom v spomin na uporno Primorsko proti fašistom. Torej, spoznali veliko zanimivih stvari, ki jih premore to majhno mestece, pa vendarle veliko prav zaradi zanimive zgodovine, pomembnih ljudi in kulturnih znamenitosti.

Bližal se je večer in spet so se oglašali želodci, pa tudi žeja. A ni dolgo trajalo, ko smo se posedli v znani gostilni Birsa v Brjah in se pošteno podprli z različnimi dobrotami bogato obložene mize. Nato se je začel veseli del naše poti. Ker se je oglasila muzika, so nekatere zasrbele pete in veselo so se vrteli ob zvokih živahnih ritmov. Za konec prijetnega dne pa smo imeli še pokušnjo različnih primerkov žlahtne kapljice, ki jo daje kraška zemlja. In ker smo poskušali tako izborna vina, se kar nismo mogli posloviti. Toda vsega lepega je enkrat konec.

Začela se je pot proti domu. Na začetku se je še slišala pesem. Potem pa nas je premagala utrujenost celodnevnega pohajkovanja, ki smo ga imeli za seboj in zajel nas je sladek sen, zato tudi pot ni bila dolga. Spet smo bili v Žužemberku. Zaželi smo si lahko noč in vsak je odšel domov s svojimi vtisi, in mislim, da nihče ni imel slabih.

Foto: Vlado Kostevc

Zapisal: Rudi Cerkovnik

Na grobu dr. Frana Bradača

Tako kot vsako leto smo se tudi letos pred dnevom mrtvih dve učenki, mentorica Šolske skupnosti gdč. Tanja Šenica in g. Slavko Mirtič odpravili v Ljubljano, da opravimo našo vsakoletno nalogo - ureditev groba dr. Frana Bradača, velikega Suhokranjca, klasičnega filologa in univerzitetnega profesorja rojenega na Jami pri Dvoru. Skrb za grob tega velikega učenjaka nam je že pred leti zaupala njegova edina živeča sorodnica, gospa profesorica Zorka Bradač, ko sama zaradi poškodbe kolka ni zmogla več urejati grob svojega očeta. Ljubljanske Žale so nas pozdravile z izjemno arhitekturno dediščino, delom velikega slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika. Na grobu dr. Bradača smo posuli svež pesek, obrezali grmovnico, umili nagrobnik, položili cvetje in prižgali svečki. Ustavili smo se tudi na grobu Cirila Deqale, ki je v letih ravnateljevanja na šoli Dvor ogromno prispeval k razvoju šole in kraja samega. Med drugim je uredil šolski vrt, bil je ustanovitelj gasilskega društva na Dvoru ter začetnik čebelarstva.

Nato smo se odpravili na obisk k gospe Zorki Bradač, nekdanji izvrstni profesorici klavirja. Presenetili smo jo sredi pisanja svoje tretje knjige. Ko je zapisala še svoj zadnji stavek za knjigo, ki ga je tedaj imela v mislih, smo odšli v prostor, namenjen za druženje stanovalcev doma in njihovih obiskovalcev. Tam smo se z njo kar nekaj časa prijetno pogovarjali. Pripovedovala nam je o svojih mladostniških letih, ko je trenirala plavanje in bila tudi državana prvakinja v plavanju. Z nami je delila spomine na svojo poklicno pot in nam opisovala, kako potekajo njeni dnevi v domu. Najbolj me je v pozitivnem smislu presenetila njena vitalnost, disciplina glede vsakdanjih opravil in zdrav razum, ki so, glede na njena leta, nadvse osupljivi. Dve uri kramljanja sta minili v hipu. Gospa Zorka se nam je zahvalila za obisk, mi pa njej za prijetno družbo in spoznanje, da je s trdno voljo in disciplino v življenju mogoče doseči prav vse.

Jerneja Filipič, 9.b

Celoletna ekološka akcija OŠ Žužemberk

Odpadke ločujem in z naravo sodelujem

V začetku letošnjega šolskega leta smo na naši šoli začeli z ekološko akcijo s cilji, da pri učencih in krajanih vzpodbudimo zavedanje o perečih okoljevarstvenih problemih našega planeta, pomagamo ohranjati naše bližnje okolje, vzpodbudimo učence in starše, da recikliranje odpadkov postane del njihovega vsakdanjika ter da zberemo nekaj sredstev v solidarnostne namene.

Ekološka akcija obsega zbiranje različnih odpadkov, ki še vedno prepogosto končajo v navadnih zabojnikih za smeti, kljub temu da jih lahko recikliramo in predelamo v nove izdelke.

Zbiranje starega papirja

Za 1 tono papirja je potrebno posekati 17 dreves, eno samo drevo pa prečisti 25 kilogramov onesnaženega zraka v enem letu. Če za proizvodnjo 1 tone papirja namesto dreves uporabimo odpadni papir, prihranimo 64% energije in 50% vode, za 74% znižamo izpust nevarnih snovi v zrak, rešimo 17 dreves ter ustvarimo 5-krat toliko delovnih mest.

Ločeno zbran papir v centrih za ravnanje z odpadki ponovno pregledajo, razvrstijo po posameznih vrstah, npr. časopisni papir skupaj, povoščen papir reklamnih sporočil skupaj, kartonske škatle skupaj ... itd., saj se v procesu reciklaže iz posamezne vrste papirja izdela nov izdelek; kot so nove kartonske škatle, papir za tiskanje časopisa, embalaža za jajca, pisemske ovojnice itd.

Zbiranje odpadnih baterij

Zaradi modernega načina življenja in razvoja smo vsak dan obkroženi z različnimi pripomočki, ki za svoje delovanje potrebujejo baterije. Te pa so še poseben okoljevarstveni problem, saj vsebujejo težke, zdravju škodljive kovine in močne kisline, ki so lahko povzročitelji hudih onesnaženj zemlje in podtalnice.

Zato je izredno pomembno, da izrabljene baterije ne mečemo v smeti, pač pa jih varno in okolju prijazno odstranimo.

Zbiranje rabljenih tonerjev, kartuš in trakov za tiskalnike, fotokopirne stroje in fakse

Samo v Evropi vsako leto prodajo več kot 40 milijonov tonerjev in kartuš, prav toliko rabljenih pa jih uporabniki tudi zavržejo v smeti, kar predstavlja ogromno količino odpadkov. Če bi te kartuše in tonerje postavili eno poleg druge, bi lahko z njimi obkrožili svet. Z recikliranjem pa je mogoče količino teh odpadkov zmanjšati za kar 80%.

Če tonerje in kartuše odvržemo v smeti, lahko pride do onesnaževanja obdelovalne zemlje ali pitne vode z nevarnimi snovmi. Plastika, iz katere je narejeno ohišje, pa potrebuje najmanj 400 let, da se razgradi. Tako je okolju najbolj prijazen postopek recikliranje izrabljenih tonerjev, kartuš ter trakov, saj je možno kar 97% izdelkov ponovno uporabiti oz. jih predelati v druge izdelke, kot so gumbi, pladnji, etuije za očala in tudi v nove tonerje, kartuše ter trakove.

Zbiranje odsluženih mobilnih telefonov

Povprečen Evropejec svoj mobilni telefon zamenja vsakih 18 mesecev. Stare telefone ljudje pogosto mečemo v smeti, s tem pa povzročamo veliko nevarnost okolju, kajti nevarne snovi v baterijah močno onesnažujejo okolje. Samo ena baterija iz mobilnega telefona je dovolj, da resno zastrupi 600,000 litrov vode.

Zbiranje plastičnih zamaškov za solidarnostno pomoč

Pobudo za zbiralno akcijo je dal g. Andrej Pregl, član Prostovoljnega gasilskega društva Rače z namenom pomagati dečku Metodu, ki je pred dvema letoma v tragični nesreči izgubil očeta, poklicnega gasilca in gorskega reševalca.

Fantu bomo pomagali z zbranimi sredstvi, ki jih bo iz plastičnih zamaškov v Evre ''pretopilo'' podjetje, ki se ukvarja z reciklažo. Za vsako zbrano tono so ponudili 300 evrov.

Zbirajo se vsi plastični zamaški, ki imajo vtisnjen znak reciklaže (trikotnik) in ne vsebujejo plute ali gume - zamaški od mleka, vode, sokov, jogurtov, sadnih sokov .... Zamaški od olja in kisa niso primerni.

Pri zbiranju starega papirja sodelujemo s podjetjem Dinos iz Novega mesta, zbrani denar pa nemenimo za zmanjšanje plačila šole v naravi.

Zbiranje baterij, mobilnikov in kartuš poteka v sodelovanju s podjetjem Bitea Ecologic iz Celja. O porabi denarja, ki ga bomo dobili od zbranih telefonov in kartuš, se bomo odločili skupaj z učenci.

Vse krajane vljudno vabimo k sodelovanju pri naši ekološki akciji. Zgoraj omenjene odpadke dajte vašim ali sosedovim otrokom, da jih prinesejo v šolo. V primeru, da imate zbrano večjo količino zgoraj omenjenih odpadkov, nas lahko pokličete in dogovorili se bomo o odvozu. Ob zbiralnih akcijah stara papirja vas bodo obiskali učenci in odpeljali papir; lahko pa ga pripeljete sami ter ga odložite v modre zabojnike na šolskem igrišču.

Mentorica Šolske skupnosti Tanja Šenica

S starši v Ljubljano

V soboto zjutraj, 6. 10. 2007, smo se učenci in starši 4. razreda PŠ Dvor odpeljali v Ljubljano. Na avtobusu smo otroci pripovedovali uganke, vice in peli pesmi. Varno in lepo smo se pripeljali do trgovine Maximarket in si jo v pol ure ogledali ter nato odšli v šolski muzej. Tam so nas pričakale kustosinje in nas popeljale do prve učilnice, ki je služila za garderobo. Vsi dečki in en očka so tam oblekli brezrokavnike, deklice in mamice ter učiteljica pa smo oblekle predpasnike. Sara nam je razdelila narokavnike, ki smo jih nadeli na roke in so nas varovali pred packami od črnila. Posedli smo se v klopi in čakali na učiteljico, da bi začeli z uro računstva iz časa Franca Jožefa..

Ko je učiteljica vstopila v razred, smo vsi vstali in pozdravili: » Bog daj gospodična učiteljica.« Bila je oblečena v dolgo krilo, imela je palico za kaznovanje in bila zelo stroga. Sedeti smo morali zravnano in roke držati na hrbtu. Če nismo delali tiho in prav, nas je tudi kaznovala. Sarin očka je moral stati, ker je račun izračunal vnaprej, Aljaževa teta pa je morala v sramotilnem kotu klečati, ker je klepetala. Računali smo na rusko računalo. Učiteljica nas je pošteno prestrašila, zato smo si kar oddahnili, ko je bilo ure konec. Polni vtisov in navdušeni smo si še ogledali muzej in nato pot nadaljevali do Bistre. Na avtobusu smo izvedeli še nekaj zanimivosti o Ljubljani. V Tehničnem muzeju Slovenije smo si ogledali gozdne živali, zelo nam je bil všeč medvedji mladiček, srnice in volk. Videli smo tudi različne žage in njihovo delovanje ter druge pripomočke, ki so jih včasih uporabljali pri obdelavi lesa. Na koncu smo si ogledali še vozila, najbolj smo si zapomnili Titove avtomobile.

Pot domov nam je hitro minila, spet smo peli in se imeli lepo. Če bi mogli, bi izlet kar podaljšali. Staršem in nam učencem ter učiteljici je bil zelo všeč in ni nas motil dež, ki je ta dan močno padal. Polni vtisov smo jih posredovali našim prijateljem, starim staršem in še ti so bili veseli za nas.

Učenci 4. r. PŠ Dvor

Tudi mladi harmonikarji so raztegnili svoje mehove

V času Trških dni so v grajski kleti nastopili tudi mladi harmonikarji in s svojim igranjem navdušili številne poslušalce.

Vemo, da je na Dolenjskem doma 'frajtonerica'. Tudi v Suhi krajini je enako, saj jo že rosno mladi primejo roke in po prvih tonih, ki jih naučijo njihovi očetje ali glasbeni učitelji, kmalu samostojno 'zašpilajo' kakšno, največkrat Slakovo ali Avsenikovo, 'vižo'. In če jim uspe, jih zagrabi, pa se še bolj navdušeno lotijo vaj in igranja. Potem svoje glasbeno znanje in napredek želijo pokazati in se izkazati pred ljudmi. Zato pa dobijo možnost tudi na vsakoletnih Trških dnevih.

Tako je bilo tudi letos. V grajski kleti je nastopilo kar 9 nadebudnih harmonikarjev, ki so se jim v začetni tremi malo zatresli prsti, ko so pa videli, da jih poslušalci zavzeto poslušajo, so korajžno raztegovali svoje mehove. In ko so dobili bučen in vzpodbuden aplavz, jim je izvedba druge skladbe šla kot po maslu.

Tile mladi 'junaki' so s harmoniko tokrat nastopili: Rok Zupančič iz Stavče vasi, Simon Koncilja iz Srednjega Lipovca, Anže Strnad iz Drašče vasi, bratca Simon in Tomaž Iskra iz Šmihela, Rok Legan in njegova sestrica Nina, Blaž Žabkar iz Prapreč in še Sandi Bonifer iz Gornjega Križa.

Prepričani smo, da je mlade harmonikarje, ki so bili nagrajeni s praktičnimi darili, obetajoč nastop vzpodbudil, da bodo še bolj zavzeto vadili, saj vaja dela mojstra, in da bodo in drugo leto še bolj uspešno nastopili.

Foto in tekst: Rudi Cerkovnik

Srečanje s starimi starši

V mesecu oktobru imamo v našem vrtcu že tradicionalno srečanje dedkov in babic.Da je obiska deležen vsak otrok, je to srečanj kar srečanje štirih generacij. Za otroke je to prav posebno težko pričakovan dan, prepričana sem, da je tako pričakovanje tudi na strani dedkov, babic. Za prijetno dopoldne, so otroci zapeli nekaj pesmic, ter jih obdarili s simboličnim darilcem, kostanjevim palčkom. In že je zadišalo po pečenem kostanju, ki sta ga spekla izurjena spretna dedka in dobrotah, za katere so poskrbeli sam.. Ob uživanju dobrot so stekli prijetni pogovori, petje pesmi ob zvokih harmonike ter spremljanje igre vnučkov na igrišču. In zakaj se radi dobimo skupaj? Ko vnučki čakajo na njihov prihod, se sliši: »Komaj čakam, da vidim svojega dedka, babico.« Naj se njihove vezi krepijo tudi preko vrtca, v katerem vnučki preživijo del dneva.Vsem prisotnim se zahvaljujem za tako prisrčno, notranje bogato srečanje.

Vzg: Olga Longar
Vrtec Žužemberk

Povabilo za božično tržnico

V okviru letošnje solidarnostne akcije »Projekt Angola« bomo na Oš Žužemberk v petek, 21. decembra pripravili dobrodelno božično tržnico. Začela se bo ob 18. uri s tradicionalnim božično-novoletnim koncertom, ki vas bo z glasbo, plesom, sliko in poezijo popeljal v čaroben predbožični čas, hkrati pa nas spomnil, da ob tem času veselja, radosti in pričakovanj ne smemo pozabiti na vse ostale, ki jim sreča ni tako naklonjena kot nam.

Po koncertu boste na tržnici lahko kupili različne lično izdelane okraske, ogrlice, dišeče piškote, novoletne aranžmaje, slike, ogledalca, kozarce s suhim sadjem, zabojčke in ostale izdelke, ki so jih z veliko vneme, zagnanosti, veselja in pripravljenosti pomagati drugim izdelovali zavzeti mentorji in učenci vseh starosti.

Če nas ne utegnete obiskati v petek, boste lahko izdelke kupili v soboto, 22. decembra, med 9. In 12. uro na trgu v Žužemberku in na Dvoru. Ves izkupiček od prodaje izdelkov bo namenjen pomoči otrokom iz Angole. Denar bo namenjen za izboljšanje pogojev za njihovo šolanje.

Februarja in marca bomo nadaljevali z drugim delom solidarnostnega projekta Angola. Najmlajši učenci bodo za vrstnike v Angoli zbirali šolske pripomočke, učenci predmetne stopnje pa izdelovali lutke in različne učne pripomočke, igre ter plakate. Na različne založbe bomo poslali tudi prošnje za donacije v obliki otroških knjižic v angleškem jeziku. Ves zbrani denar ter šolske in učne pripomočke bosta g. Jože Andolšek, profesor na katoliški gimnaziji v Celovcu, in gdč Tanja Murn, pobudnica akcije in naša bivša učenka, osebno izročila otrokom v Angoli.

Vabimo Vas, da ob letošnjem božiču presežemo duh potrošništva ter svojim najdražjim namesto velikih, dragih daril poklonimo drobne pozornosti, hkrati pa otrokom v Angoli pomagamo odpreti vrata v boljšo prihodnost.

Mentorica Šolske skupnosti Tanja Šenica

Med za zajtrk

Čebelarska zveza Slovenije je za 16. november 2007 pripravila dobrodelno izobraževalno akcijo« EN DAN ZA ZAJTRK MED SLOVENSKIH ČEBELARJEV«. Čebelarji v naši okolici so se odzvali zelo pozitivno. V vrtec so prinesli različne vrste medu in druge izdelke, ki jih pridelajo čebelice v panju. Z otroki so se pogovarjali o življenju, pomenu in delavnosti drobnih čebelic ter zdravilnih učinkih uživanja medu. Zajtrk je bil sladek in zdravilen, otroci so tako spoznali bogat dar narave ter vlogo čebelarja, ki z veliko odgovornostjo skrbi za pomembno bitje, v naravnem tokokrogu. Če bi izumrle čebele in druge žuželke, ki oprašujejo rastline, bi izumrlo velikansko število rastlin, s tem živali, ki se z njimi prehranjujejo, zelo ogroženi bi bili tudi ljudje.

Življenje čebel bomo s pomočjo naših čebelarjev, aktivneje spoznavali v pomladnem času, ko jih bo toplo sonce zvabilo na cvetoče poljane. V akciji poznavanja in seznanjanja otrok o vrednosti medu v prehrani in s tem posredno pri vzgoji otrok v odnosu do narave so sodelovali čebelarji: predsednik društva **Miha Potočar**, **Janez Kužnik, Franci Hrovat, Jože Hrovat, Rajko Pečjak** in **Jure Muhič**, **ki je vsakemu otroku – družini, podaril kozarček medu**. Vsem se zahvaljujemo za vzpodbudo uživanja medu v zimskem času ter se veselimo sodelovanja z njimi v pomladnem času.

Za vrtec Žužemberk in Dvor, Olga Longar

Po poti Mare Rupena od Žužemberka do Dobrniča

Udeleženci lanskoletnega pohoda smo se tudi letos veselili slikovite pešpoti, ki smo jo začeli na trgu v Žužemberku. Pisano druščino 75 pohodnikov je spremljal Matjaž Glavan, predstavnik KTD Dobrnič, najprej do spomenika na Cviblju, nato pa po prelepih pokošenih travnikih proti Rebri. Pot do Volčjih jam je vodila mimo Vrtač, kjer so nas pri Mavrovih prijazno pogostili. Po hoji po vaških poteh so pohodnikom pripravili pravo dobrodošlico na slikoviti in lepo obnovljeni domačiji Bukovec v Volčjih jamah, kjer smo se okrepčali s čajem, domačimi jabolki in okusnimi krhlji. Sledila je še fotografija s prijaznimi domačini in – pot pod noge! Veselili smo se poti po Liscu, kjer se med vinskimi goricami ponuja čudovit razgled na zaobljene gričke, pokošene travnike in gozdove... Seveda so domačini povabili tudi na kakšen kozarček domače kapljice! Dobro razpoloženi pohodniki smo v lepem sončnem vremenu hiteli proti cilju, Dobrniču, kjer je bilo že vse pripravljeno za slavnostno prireditev v spomin na 1. kongres Slovenske protifašistične ženske zveze . Tudi naša skupina je načelo postavila zastavonošo in zastava občine Žužemberk je zaplapolala v nežnem vetru, ki je hladil razgreta lica. Na prireditvenem prostoru je množica nekaj tisoč zbranih obiskovalcev v soncu pričakovala začetek slovesnosti. Predstavil se je pevski zbor z venčkom pesmi, sledil je pozdrav predsednika KS Dobrnič Silva Perparja ter trebanjskega župana Alojzija Kastelica, ki sta najavila slavnostno govornico dr.Vero Klopčič, hčero Mare Rupena, ki je z izbranimi, tenkočutnimi in preprostimi besedami spomnila na pogumno dejanje mladih žena, Janez Stanovnik pa je spregovoril o aktualnih dogajanjih. Za dobro razpoloženje je poskrbela godba na pihala in gostinska ponudba dobrniških gasilcev. Pohodniki smo se z avtobusom vrnili v Žužemberk, kjer je TD Suha krajina za pohodnike organizirala voden ogled gradu. Veselimo se takih srečanj in prelepe pohodne poti tudi drugo leto!

Staša Kostevc

SUHOKRANJSKE Poti
Grajski trg 33
8360 Žužemberk
e-mail:suhokranjske.poti@zuzemberk.si

Srečanja

Srečanje starostnikov KO RK Šmihel

Pod neutrudnim vodstvom dolgoletne predsednice Silve Papež so prijetno sobotno oktobrsko popoldne preživeli tudi šmihelski starostniki. Na Muljavi jih je sprejel sam Krjavelj, po kosilu in nagovorih predsednice Silve Papež, predstavnice Območnega združenja RK Nataše Rupnik in župana Občine Žužemberk Franca Škufce pa so si ogledali tudi gledališko komedijo Vdova Rošlinka.

Prijetno srečanje tudi na Frati

Letošnjega tradicionalnega srečanja na Frati se je tudi letos udeležilo precej starejših občanov nad 70 let. Članice KO RK Dvor in gostinsko osebje na Frati so poskrbeli, da so se starostniki prijetno počutili, za dobro voljo pa so še dodatno poskrbeli mlada harmonikarja, oktet Dvorjani ter pesnik in recitator Albin Mrvar. Prisotne sta pozdravila tudi predsednica KO RK Dvor Marija Legan in župan Franc Škufca.

Foto: S.M.

Še en velik uspeh suhokranjskega restavratorja

Na zahvalno nedeljo, 4. novembra 2007, so na slovesnosti, ki jo je vodil celjski škof dr. Anton Stres blagoslovili obnovljen oltar božjepotne cerkve Marijinega vnebovzetja v Olimju. Trinadstropni glavni oltar, po zagotovilih strokovnjakov je eden izmed najlepših »zlatih« baročnih oltarjev v Sloveniji je bil potreben temeljitega in premišljenega konzervatorsko- restavratorskega posega, dela pa so zaupali restavratorju Mihu Leganu, samostojnemu kulturnemu delavcu iz Žužemberka. Izdelali so ga pavlinski menihi v letu 1680. Nad Marijinim kipom je slika Jezusovega krsta, nad njim pa kronanja device Marije za kraljico nebes in zemlje, zraven pa je na glavnem oltarju še 12 kipov svetnikov in svetnic.

Del obnovljenega oltarja v Olimju

Miha Legan v delavnici,

»Šestnajst mesecev je trajala obnova oltarja, ki je med drugim moj največji projekt do sedaj. V njem je bilo kar 43 figur ornamentike, od katerih je sedaj približno 1/3 nove. Vse okrasje je bilo v izredno slabem stanju, kar pa smo skupaj s celotno ekipo uspešno sanirali«, je po zaključku dejal odgovorni nosilec del Miha Legan. »Po razdrtju oltarja in oltarne arhitekture smo vse dele zaplinili, kajti les je bil močno najeden od črvov«, je pojasnil Legan in dodal, da so nosilno konstrukcijo oltarja izdelali novo, celotni oltar impregnirali proti zajedalcem in ga zaščitili proti vlagi. Manjkajoče dele so zamenjali z novimi, obdelavo grundiranja, pozlate in lazuriranja so prilagodili originalni pozlati in poslikavi. Ugotovljeno je bil, da je imel oltar dve poslikavi, tako da so na oltar nanesli prvotno »črni zlati videz«.

Z opravljenim delom je Legan skromno dejal: »Menim, da nam je uspelo. Novo in staro se dobro ujema, vsa zahvala pa velja tudi številnim strokovnjakom, ki so pomagali, da je oltar dobil nekdanji sijaj.«

Tako so poleg Miha Legana, ki je vodil rezbarska in pozlatarska dela, sodelovali tudi njegovi sodelavci Andrej Zupančič iz Podgozda, s pozlatenjem oltarja Franc in Stane Legan iz Žužemberka, mizar Janez Boben iz Visejca, Matjaž Vilar, Manca Juvan in Robi Fister s poslikavo oltarja in obrazov na leseni plastiki, Jasno Radšel z restavratorskimi deli fresk v prezbiteriju, ne nazadnje tudi Restavratorski center Slovenije s sondiranjem, analizami in poročilih ter Zavod za varstvo kulturne dediščine Celje s strokovnim svetovanjem in nadzorom. Miha Legana, velikega suhokranjskega restavratorja, že čaka nov projekt obnove in rekonstrukcije oltarja v cerkvi sv. Mohorja in Fortunata (več o tem v prihodnji številki Suhokranjskih poti).

S. Mirtič, foto: S. Mirtič

Ocenjevanje mošta letnika 2007

Društvo vinogradnikov Suha krajina je letos priredilo že 11. tradicionalno ocenjevanje moštov. Ocenjevanje je bilo v gasilskem domu Ajdovec za celotno območje društva. Do sedaj smo poizkusili organiziranost po posameznih goricah, v Liscu, na Dvoru in v Ajdovcu, vendar se ta način ni obnesel tako v organizacijskem kot stroškovnem pogledu. Edino v Ajdovcu je do sedaj potekalo ocenjevanje neprekinjeno, zato se je UO društva odločil, da bo ocenjevanje samo tu za celotno območje.

Vinogradniki so na ocenjevanje prinesli 66 vzorcev mošta, od tega 27 rdečih in 39 belih. Šestčlanska komisija, ki je bila skoraj v celoti sestavljena iz članov društva, je preizkusila vse vzorce in ugotovila, da bomo letos pili izredno dobro vino. Zelo lepe so bile bele zvrsti. Pri njih se pozna, da Suhokranjci nismo sadili veliko trt masovnic (kraljevina, štajerska belina ...), ampak bolj žlahtne sorte. Pri belih sortnih moštih pa so zopet izstopali kerner, schoerebe, sauvingnon in traminec. Pri rdečih zvrsteh, posebno pri cvičkih, se pozna, da nimamo zastopanih sort za cviček v pravem razmerju, kot ga določa pravilnik in v glavnem opravimo trgatev istočasno za zgodnejše in poznejše sorte, kar se seveda pozna pri kvaliteti. Rdeči sortni mošti so bili lepi. Letošnji cvički so bili zelo močno obarvani. Zweigelti, paradni konj našega društva, so bili enkratni, gladki z lepo cvetico in močno barvo. Pohvalne so bile tudi modre frankinje in modri pinoji.

Seveda so bile pri nekaterih vzorcih tudi napake. Saj je glavni namen ocenjevanja odkrivanje napak in odprava pomanjkljivosti pri kletarjenju in svetovanje vinogradnikom, kako te popraviti oziroma kako preprečiti. Pojavljajo se standardne napake, kot so: povečana vsebnost H2S (bekser), višje hlapne kisline (cik), preveč ali premalo žvepla in oksidacija. Večinoma napak se da odpraviti.

Peter Lavrič

Naj dodam še nekaj najboljših pridelovalcev:
Najboljše dolenjsko belo in modro frankinjo je pridelal Anton Zupančič, vinska gorica Lisec.
Kerner, **Jože Lavrič**, vinska gorica Hrib.
Schoerebe, **Gliha Slavko**, vinska gorica Boršt.
Dolenjsko rdeče, **Leon Gričar**, vinska gorica Hrib.
Cviček, **Peter Kotar**, vinska gorica Hrib.
Zweigelt, **Peter Lavrič**, vinska gorica Hrib.
Absolutni favorit pa je Jože Gnidovec z moštom traminec, ki ga je pridelal v vinski gorici Soteska.
Vse kaže, da Suhokranjci pijemo vsako leto boljše vino.

Ocenjevalna komisija mošta, ki ji je predsedoval Petre Lavrič

Strokovna ekskurzija DV Suha Krajina

Udeleženci strokovne ekskurzije

V hladnem jesenskem jutru 20. oktobra smo se vinogradniki podali na tradicionalni letni izlet oziroma strokovno ekskurzijo. Za letošnjo pot se je odločilo na upravnem odboru. Izmed več variant je padla odločitev, da obiščemo sončno stran Gorjancev, vendar ne našo, pač pa Hrvaško. Organizacijo je prevzel Kompas Novo mesto. Avtobus je odpeljal iz Žužemberka ob pol sedmih zjutraj in je pobiral potnike do Novega mesta. Po krajšem postanku na Čatežu za kavico in mejnih formalnostih na Obrežju smo najprej ogledali staro in zanimivo mesto Samobor. Bilo je zelo hladno jutro, zato smo izbirali ulice, ki so bile bolj obsijane s soncem.

Pot smo nadaljevali po ozki soteski, ob kateri stojijo redke hiše in se čudili, kam vse se naselijo ljudje in kako tu živijo skoraj brez sonca. Kmalu po izhodu iz soteske, na prevalu hriba, se je pred nami odprla lepa gričevnasta pokrajina Plešivica. Postanek smo imeli dogovorjen na kmečkem turizmu g. Koraka. Gospod in gospodinja sta pustila službi v Zagrebu, pričela kmetovati in lično uredila kmečki turizem. Obdelujeta 5 ha lastnih vinogradov in odkupujeta grozdje okoliških vinogradov. Njihov paradni konj je renski rizling. Zanimivost teh krajev je, da imajo veliko portugalke, ki je kot mlado vino zelo cenjeno v Zagrebu. Tudi za ostala vina je Zagreb zelo dober potrošnik. Po degustaciji njihovih vin in dobri malici smo se odpeljali v Ozalj, kjer smo ogledali muzej v gradu in etno naselje na ravnici pod naseljem. Mraz nas je kaj hitro spravil na avtobus. Odpeljali smo se proti Sloveniji in v Kmanju zavili proti Vivodini. Ogledali smo dve kleti in poskušali njihova vina. Vina skorajda nimajo več. Popili so ga Zagrebčani in hrvaški Primorci. Imajo srečo, da lahko vse prodajo. Imajo v glavnem bela vina in presenetljivo veliko portugalke. Ugotavljali smo, da bi tudi mi lahko gostom ponudili enako kakovostna ali pa celo boljša vina od njihovih. Imeli smo dovolj časa, da pogledamo še v cerkev sv. Lovre. Naše članice so takoj zapele nekaj lepih nabožnih pesmi. Prišel je župnik in v šaljivem tonu povedal nekaj o župniji in Vivodini.

Veseli in polnih vtisov in siti dobrot z ražnja smo zapustili Vivodino in se preko Metlike in Gorjancev vrnili v najlepšo deželo - v Suho krajino.

Peter Lavrič

Suhokranjska ajdova ocvirkovka

RECEPT

Za testo pripravimo pol kilograma ajdove moke. Najbolje je, da z metlicami mešalca naredimo gladko maso in pustimo, da se ohladi. V vdolbinico na sredini nadrobimo kvas, ga posladkamo po svojem okusu in polijemo z 1 dcl mlačnega mleka. Testo še posolimo z 1 žlico soli, nato dodamo belo moko – toliko, kolikor ga pač testo rabi -, da dobimo voljno testo. Nadev pripravimo prej, tako da je ohlajen, in sicer: vzamemo pol kilograma ocvirkov, jih raztopimo, odcedimo maščobo, nato jih potresemo po razvaljanem testu, ki pa ne sme vzhajati. Nadev še posladkamo, dodamo mleti cimet in klinčke po okusu, testo zavijemo, na gornji strani prebodemo ter damo v mrzlo pečico. Pečemo pri 180 stopinjah C malo več kot eno uro.

Recept po pripovedi gospe Albine Smrke zapisala Mihaela Ožbolt.
Uredil: Rudi Cerkovnik

Koruzni hrošč ogroža

Leta 1992 se je koruzni hrošč najprej pojavil na njivah koruze v okolici beograjskega letališča Surčin v Srbiji. Verjetno je bil prenešen z letali iz Amerike, kjer je njegova prvotna domovina. V nekaj letih se je razširil v vse republike bivše Jugoslavije, Madžarsko, Avstrijo, večino evropskih držav, Prekmurje in Štajersko. Letos je bil dokazano prisoten že tudi v okolici Novega mesta.

Glede na to, da je koruza glavna poljščina na naših njivah in pomeni krmno bazo za govedorejo, je prihod tega škodljivca dodatna nadloga, s katero bomo očitno morali živeti in prilagoditi tehnologijo pridelave njegovi prisotnosti.

Koruzni hrošč je eden najpomembnejših škodljivcev koruze, saj po nekaterih virih lahko zmanjša pridelek koruze celo do 30 odstotkov. Največ škode naredijo ličinke, ki v zemlji objedajo koruzne korenine in s tem zmanjšujejo koreninsko maso, zaradi česar pride do pomanjkljive preskrbe rastlin s hrano in vodo, koruza izgubi stabilnost in že ob manjšem vetru poleže. V kasnejših stadijih so ličinke tako agresivne, da se zavrtajo celo v glavne koruzne korenine in jih obgrizejo vse do koreninske osnove. Koruza se poskuša braniti z rastjo nadomestnih in opornih korenin, vendar brez uspeha, kar se kaže na močno zmanjšanem pridelku. Odrasli hrošči se spomladi hranijo na koruznih listih. Poškodbe so podobne tistim, ki jih povzročajo žitni strgači na listih žit. Postrgajo spodnjo stran listov vse do povrhnjice lista. Ko koruza zacveti, se odrasli hrošči preselijo na svilo storžev in na metlice na vrhu rastlin, kjer žrejo cvetni prah. Poškodbe, ki jih naredijo odrasli osebki, so skoraj zanemarljive glede na škodo, ki jo povzročajo ličinke.

Hrošč je rumeno zelene barve s črnima progama bočno vzdolž pokrovk. Telo je široko 2 do 3 mm, dolgo pa od 4,2 do okoli 7 mm, po nekaterih navedbah celo 8 mm. Za odrasle oblike je značilen spolni dimorfizem (samec se vidno razlikuje od samice), ki se kaže v dolžini tipalnic, obarvanosti pokrovk in velikosti zadka, ki je pri samicah nekoliko večji. Tipalnice so nitaste in sestavljene iz enega daljšega, dveh krajših in osmih daljših členov. Pri samcih so tipalnice nekoliko daljše. Samica ima vzdolžno črto na vsaki pokrovki. Pri samcih sta črti razširjeni, nepravilno oblikovani in pokrivata večji del osnovne barve pokrovk. Nadvratni ščit je zelenkasto rumen pri obeh spolih. Trebušna stran telesa je nekoliko temnejša, noge so črne in le na bočni strani zelenkasto rumene.

Ličinka je tanka in podolgovata. Je bele barve, s temno glavo. Odrasla je dolga okrog 13 mm. Na devetem analnem segmentu je s hrbtne strani vidna temnejša lisa, znotraj katere je vdolben madež v obliki črke V. Buba je prosta, bela. Jajčeca so svetla, ovalna, dolga do 0,5 mm.

Odrasli osebki zime v Evropi ne preživijo. Prezimijo v obliki jajčec, ki jih odrasle samice izležejo v razpoke ali luknje v zemlji na koruziščih ponavadi v globini do 5 cm, pa tudi globlje. Jajčeca ponavadi mirujejo preko ene ali celo dveh zim, preden se iz njih razvijejo ličinke, ki takoj začnejo iskati koruzne korenine tudi do 0,5 m daleč. Zabubijo se blizu površja, da lahko odrasli osebki prerinejo na površino. Največ hroščev se iz bub izleže ravno v času cvetenja koruze. Kmalu se hrošči plodijo in samice spet odlagajo jajčeca v zemljo. Življenjski krog škodljivca se tako sklene.

V Sloveniji kot članici Evropske skupnosti se moramo glede preprečevanja širjenja koruznega hrošča ravnati po odločbi evropske komisije, na podlagi katere je bi pri nas sprejet Pravilnik o fitosanitarnih ukrepih za preprečevanje širjenja koruznega hrošča (Uradni list RS, št. 21/04 in 106/06), ki je stopil v veljavo 20. marca 2004. Pravilnik predpisuje fitosanitarne ukrepe za preprečitev širjenja koruznega hrošča v razmejenih napadenih območjih, sistematično raziskavo zastopanosti koruznega hrošča ter obveščanje in poročanje. Organizacijo uradnega spremljanja vodi pooblaščeni laboratorij (Kmetijski inštitut Slovenije).

Poraja se nam vprašanje, kako naj pridelovalci koruze ravnamo v danih razmerah? Najpomembnejši je **pravilen**

kolobar na njivah. Koruzo ne smemo sejati dve leti ali več zaporedoma na isto parcelo. Izjemoma lahko drugo leto sejete z insekticidom tretirano seme (semenarne trenutno še ne ponujajo tako pripravljenega semena), ali pa drugo leto sejete koruzo na isti površini kot krmni dosevek šele poleti, kar pa glede na pogoste suše ni preveč priporočljivo.

Ena od možnosti je tudi, da se avgusta koruza tretira z insekticidom, kar pa je v praksi kar neizvedljivo zaradi velikosti rastlin in neprimerne mehanizacije za tako škropljenje. Kjer je bila lani ali letos koruza, je torej drugo leto ne smemo ponovno sejati. To bodo pristojne inšpekcijske službe tudi kontrolirale. Eden od virov za kontrolo je tudi napisan kolobar, ki ga mora za vse njivske površine voditi vsako kmetijsko gospodarstvo. Gotovo pa je v interesu vsakega pridelovalca koruze, da bo preprečeval širjenje koruznega hrošča. V kolikor boste imeli težave pri sestavljanju kultur in njihovo vrstenje v kolobarju, se obrnite na Kmetijsko svetovalno službo, kjer boste dobili primerne nasvete.

Več o koruznem hrošču lahko preberete na internetni strani http://www.fito-info.bf.uni-lj.si/Fito2/index.asp, ali pa na http://www.furs.si/Diabrotica/Index.asp

Kmetijska svetovalna služba
Hrovat Janez, dipl.ing.agr. in hort.

Dnevni bar Fontana
DVOR
Feliks Lekan s.p.

Najbo leto 2008 zdravo, srečno in uspešno.

Tretji znak kakovosti za jabolčni kis

Sadjarske in pekarske dobrote pošiljajo Košičkovi iz Trških njiv 18 v Žužemberku na ocenjevanje v Ptuj že od vsega začetka. V vseh teh devetih letih so bili s svojimi izdelki zelo uspešni, kar dokazujejo številna zlata in srebrna priznanja ter šest znakov kakovosti. Jabolčni kis, ki ga pridelujejo z naravnim kisanjem iz čistega jabolčnega soka brez dodatkov, je letos prejel zlato priznanje devetič, kar pomeni, da se kis ponaša z vrhunsko in konstantno kakovostjo.

Gospodar Andrej je zelo ponosen na tretji znak kakovosti:

»Nimam posebnega recepta zanj, gotovo pa sta poglavitna dobra surovina in čas, ki je potreben, da kis dozori,« je pojasni Andrej. Jabolka prodajajo, poškodovana pa predelajo v kis. Sadjarska kmetija Košiček iz Žužemberka premore 1 ha nasadov, v katerih rastejo sorte galla, elster, jonagold, zlati delišes, mutsu, ajdared in fuji.

Andrej Košiček, Foto: S. Mirtič

Povpraševanje po njihovih izdelkih je veliko. Večino prodajo jabolk, del jabolk se predela v kis, jabolčno žganje in nekaj manjšega v jabolčni sok. »Najboljša reklama je kvaliteta, sami pa posebej reklame za naše proizvode ne delamo,« pove Andrej in doda, da kupci k njim prihajajo od vsepovsod. Oče Janez in mama Ljuba redno sodelujeta tudi na skupni razstavi suhokranjskih dobrot, ki jo organizirata Društvo kmečkih žena Suha krajina iz Žužemberka in Društvo vinogradnikov Suha krajina. Na medalje in znake kakovosti pa je lahko upravičeno ponosna tudi mama Ljuba. Na razstavi v Ptuju je dobila znak kakovosti za orehovo in rozinovo potico ter krofe, priznanj in pohval pa so bili deležni tudi Janezov domači sadjevec in jabolčni sok. Po osvojenih prvih treh zlatih priznanjih in osvojenem znaku kakovosti se je odločila, da predstavi potice, tako vedno znova navdušuje komisijo s svojo pekarsko spretnostjo in iznajdljivostjo.

Košičkovi: Andrej, Janez in Ljuba s Trških njiv v Žužemberku so naredili velik korak in ogromno prispevali k prepoznavnosti suhokranjskih pekarskih in sadjarskih dobrot v širšem slovenskem prostoru. Priznavajo, da je trženje njihova šibka točka, pa tudi zamisel o lastni tržnici pred žužemberškim gradom v poletnih mesecih ni nova in neizvedljiva, le izpeljati jo morajo.

Pomagali tudi naši gasilci

Pri odstranjevanju posledic ujme v Železnikih so sodelovala tudi Prostovoljna gasilska društva iz Dolenjske in Bele krajine: Kot - Brezje, Stranska vas, Rožič Vrh, Mavrlen, Črnomelj, Talčji vrh, Gradac, Jablan, Stopiče, Dolenjske Toplice, Mokronog, Sveti Križ, Trebelno, Zabukovje, Sveti Rok, Račje Selo, Lukovek, Ponikve, Vrhtrebnje, Mirna, Volčje Njive, Selo pri Mirni, Veliki Gaber, Čatež, Velika Loka, Sela Šumberk, Log pri Žužemberku ter Dvor in Žužemberk. Skupno je pri odpravi posledic sodelovalo 82 gasilcev iz naše regije.

Vse pohvale pa je potrebno izreči tudi našim 24-tim dvorskim, ajdovškim, hinjskim, šmihelskim, reberškim in žužemberškim gasilcem, ki so se takoj odzvali klicem na pomoč ter v ponedeljek, 24. Septembra, pokazali, da v nesreči spoznaš prijatelja. *VladiMir*

Trgatev pri Leganovih

Tudi v mnogih suhokranjskih zidanicah je bilo na Martinovo veselo, kajti priljubljen praznik povezan z vinom, ki se okrog tega dne spremeni iz mošta, ima tudi v Suhi krajini veliko privržencev.

Šege in navade priljubljenega krščanskega praznika so prvič letos, nekoliko drugače praznovali tudi v zidanici vinogradnika **Ludvika Legana** v vinski gorici Stara gora nad Dvorom. Tako kot veleva običaj se je več prijateljev in članov vinogradniškega društva Suha krajina zbralo v Leganovi zidanici, kjer jih je gospodar najprej pošteno pogostil z veliko Martinovo pojedino, pečeno raco in gosjo, niso pa manjkale tudi mesne in druge dobrote, nato pa se je zbrana druščina na čelu z gospodarjem in županom Francem Škufco odpravila v vinograd, kjer so opravili pozno trgatev. V dveh vrstah je trgače in brentača, kljub slabemu in muhastemu vremenu, ki pa ni zmotil edinstvene trgatve v Suhi krajini, čakal laški rizling in žametna črnina - edinstven jagodni izbor.

Kar petindvajset litrov mošta s prijetno sladko aromo (na sliki) je gospodar shranil za prijatelje in posebne priložnosti. A le za kratek čas, kajti mošt je svojo pot do vina zaključil že v zidanici, kjer so prisotni s ceremonialom zabili vinske vehe v sod in nazdravili mlademu vinu, ki ga z velikim veseljem in ljubeznijo gojijo tudi ostali suhokranjski vinogradniki.

Foto: S. Mirtič

Kmetijske subvencije v novi finančni perpektivi

Letos smo na občini v mesecu oktobru zbirali vloge za dodelitev sredstev iz naslova finančnih intervencij za ohranjanje in razvoj kmetijstva v Občini Žužemberk za leto 2007. Prispelo je 41 vlog, od katerih so bile 4 zavrnjene, saj niso ustrezale razpisnim pogojem.

Največ popolnih vlog je bilo za sofinanciranje investicij v kmetijska gospodarstva in sicer 24. Veliko je bilo tudi vlog za zavarovanje živine, dve za investicije v dopolnilne dejavnosti na kmetijah ter dve za zagotavljanje tehnične podpore v kmetijstvu. *Jasmina Mirtič*

Prva dolenjska alpinistična odprava v Himalajo

Letos, sredi poletja, je v grajski kleti žužemberškega gradu Jože Hartman, ki se že 21 let ukvarja z alpinizmom, drugače je pa televizijski snemalec, na razstavi predstavil bogato slikovno gradivo prve dolenjske alpinistične odprave v Himalajo in še s fotografijami iz svoje 21-letne aktivnosti v alpinizmu.

Na začetku je pripovedoval, koliko poti so naredili, preden je vse skupaj steklo. Poleg organizacijskih zapletov so morali sami sebe pripraviti za osvojitev 7100 metrov visokega vrha Patibare v Himalaji.

Zanimivo je potem opisal pot do baznega tabora, saj je ob pozitivih razkazal slikovito pokrajino in življenje ljudi v njej. Ob slikah, kjer smo videli skromna bivališča domačinov, je povedal: »Ljudje živijo sila skromno, saj na skopi zemlji, ki jo skrbno obdelujejo, pridelajo le toliko, da preživijo. Večinoma jedo riž. So pa gostoljubni in prijazni.«

Po 120 kilometrih prehojene poti so prišli do kraja, kjer so postavili bazni tabor. Orisal je, kako so postavljali postopoma posamezne bivake na različnih višinah, da so se aklimatizirali. »Doživeli smo marsikaj,« je pripovedoval ob pozitivih, »presenetili so nas snežni viharji, veter bi nas skoraj odpihnil z grebena, dobili smo višinsko bolezen. Ta bolezen je izredno nevarna, saj se človek ne zaveda več stvarnosti.«

Ker so imeli za tamkajšnje razmere še kar ugodno vreme, so dobro napredovali, in končno, seveda po različnih nepredvidenih težavah, kot je med drugim prečkanje ledeniški razpok, sta dva njihova alpinista osvojila vrh, Patibaro 7100 metrov. Tako je bilo konec enomesečnega garanja, ki pa je bilo kmalu pozabljeno, saj so dosegli cilj, ki so si ga zadali, osvojili so vrh sedemtisočaka.

Zanimiv odgovor smo dobili, ko je nekdo izmed poslušalcev vprašal: »Zakaj osvajate alpinisti vrhove, tudi za ceno življenja?« in dodal še znan izrek, »Gora ni nora, nor je tisti, ki gre gor!«

»Zanimivo vprašanje, takole bi povedal: človek ima rad izzive, vedno ga nekam žene, hoče doseči nekaj novega. Tako tudi nas alpiniste, plezarija te pač zagrabi, in greš, plezaš v mrazu in viharjih, zmrzuješ, se ti blede, toda ne odnehaš. Pa prideš na vrh in te prevzame neko posebno stanje, zadovoljstvo, še več, začutiš v sebi moč, poglej, pa sem zmogel. Ozreš se naokoli in pred tabo se razprostre svet, leži ti kot na dlani, in to je to, zato plezaš. Toda jaz nisem ravno tak plezalec, rad imam življenje, družino, ne grem v ekstreme, sem še tu, govorim vam, pa plezam že 21 let. So pa tudi drugačni. So plezalci, ki ne glede na ceno, ki jo zahteva gora in razmere, ne odnehajo. Taki so bili tudi štirje alpinisti, ki so v tistem času, ko smo mi osvajali Patibaro, ostali za večno na Himalaji.«

Na zaključku je še dodal, da je bila odprava enkratno doživetje in dal pohvalo še sponzorjem, saj brez njih takega podviga ne bi mogli uresničiti.

Foto in tekst: Rudi Cerkovnik

Okrepčevalnica

BOBENČEK

Marica Zupančič
Dvor 6, 8361 Dvor

Vesel božič in srečno 2008!

Dr. Žargi o življenju delavcev v železarni na Dvoru

Dr. Matija Žargi je imel v jeseni v Narodnem muzeju Slovenije predavanje, v katerem je predstavil življenje delavcev in vodilnih uslužbencev Auerspergove železarne na Dvoru. Zanimive predstavitve življenja tovarne in njenih ljudi je privabilo lepo število poslušalcev, ki so s pozornostjo prisluhnili predavatelju.

Dr. Žargi je napisal zanimivo knjigo Železarna na Dvoru ob Krki (1795 – 1891). V njej nam je razgrnil delovanje tovarne v njenem skoraj 100-letnem obstoju. Njegova predstavitev se je naslanjala na številne dokumente, ki so shranjeni v različnih arhivih doma in v tujini. Tako smo slišali, da so bili podatki zabeleženi v statutu bratovske skladnice iz leta 1799, ki je bilo nekako prvo socialno zavarovanje delavcev, če so zboleli, in če jo je imel, tudi drugi družinski člani. Posebej zanimivo je bilo poslušati, ko je govoril o vsakdanjem napornem delu. Njihov delavnik je trajal kar 13 ur, pa še, kako so stanovali, kaj so počeli ob prazničnih dneh, kako so se zabavali, tako delavci kakor uslužbenci. Seveda so delavci živeli sila skromno, revno, samo iz rok v usta. Bili so popolnoma odvisni od delodajalcev, saj so svoje, s težkim garanjem prislužene goldinarje znosili v Auerspergovo trgovino in jih zapravili prav tako v njegovi gostilni, je še izpostavil dr. Žargi. Omenil je še, da so bili kaznovani za vsako malenkost, seveda tako, da jih je udarilo po žepih, kazni so bile namreč denarne ali so jih enostavno odpustili. Po tem vidimo, da niso imeli skoraj nobenih pravic in zaščite, je poudaril predavatelj.

Zgodilo pa se je tudi nekaj pozitivnih stvari, v tovarni so, recimo, zaposlili tovarniškega zdravnika, za delavske otroke pa ustanovili šolo, je še povedal predavatelj.

»Žal je 1891 železarna propadla, delavci in še mnogi drugi so izgubil delo. Morali so, kot pravimo, s trebuhom za kruhom, v druge kraje, največ na Jesenice, pa tudi na Češko ali še kam drugam,« je zaključil predavanje dr. Matija Žargi.

Foto: Vlado Kostevc
Rudi Cerkovnik

Robert Struna gre naprej

Že nekaj časa je preteklo, odkar smo nazadnje pisali o umetnostnem kovaču Robertu Struni. Srečala sva se, ko je prišel postavljat železna vrata v enega izmed stolpov žužemberškega gradu. Prvo, kar moram zapisati, je velika in lepa stvar, prišel je namreč vesel dogodek v družino. Takole slikovito sam pove: »V naši hiši je spet slišati otroški jok, dobili smo še enega fanta, še enega kovača, tako imam zdaj že tri naslednike.« Pa tudi drugače je veliko novega na področju njegovega umetniške ustvarjanja in uveljavljanja.

Takole je pripovedoval: »Kar veliko je novega. Letos imam ogromno dela, lansko leto pa je bilo bolj sušno. Delal sem na posestvu blizu Pule pomembne in zahtevne stvari, in sicer vitraž, ki prestavlja vinsko trto in na njih škorce in vrabce. Tudi dva potreta za znana naročnika v Novem mestu in v Komendi. Lotil sem se še velikih vrat in baročne ograje, potem rustikalnih lestencev.

V Dragatušu smo imeli likovno delavnico, tam je razstavljena na prostem moja skulptura. Tudi za Nato imam spet naročila, spet gremo v Bruselj. Zanje delam vrhunske skulpture. Nekaj sem zasnoval tudi za grad Jablje, za slovensko protokol, to je za vlado, dva kipa, naredil pa sem še starinski traktor, saj ima ta grad zbirko starih kmetijskih prevoznih sredstev. Ustvaril sem še lestence za vinsko klet, več bakel za samostan v Stični. Ob stoletnici rojstva znanega zeliščarja Ašiča sem izdelal še za Gračanice laterne. Za privatnega naročnika blizu Grosuplja sem izpeljal kar zahtevno naročilo, baročno ograjo in lestenec. Nekaj sem imel tudi razstav. Zdaj se dogovarjamo, da bi zasnoval starinski avto, in sicer jaguarja.

Svoje izdelke jemljem bolj kot umetniški izdelek. Zame je, karkoli že ustvarjam, je v njem delček moje duše, puščam svoje sledove, pa ni pomembno, če ima moje stvaritve Rockfeler ali pa tak, ki s srcem ljubi moj izdelek.«

Moramo reči, da z vsakim svojim izdelkom gre korak ali dva naprej, lepo napreduje, vsaka skulptura, ki jo ustvari, že izraža njegov način dela, ve se, ko pogledaš njegovo stvaritev, lahko rečeš, to je pa zasnoval Robert Struna. To kaže na to, da že dozoreva in s svojim deli postaja poznan in cenjen ustvarjalec, saj v vsaki umetnini pušča svoje sledove, svoj osebni pečat.

Pa še nekaj je, kar nas preseneča: čeprav so Robertovi izdelki iz hladnega železa, izražajo prijetno toplino.

Rudi Cerkovnik
Foto: Vlado Kostevc

Arheološko vrednotenje zemljišč v Šmihelu

Zahodno od lokalne ceste, ki vodi od Šmihela pri Žužemberku do vasi Klečet, se v središču vasi nahajajo pokopališče, župnišče in cerkev ter za njimi še nepozidano zemljišče – travnik. Današnje župnišče, župnijski vrt, sadovnjak in del pokopališča stojijo na tleh nekdanje rimske vile rustice. Na nepozidanem zemljišču želijo na pobudo krajanov zgraditi mrliško vežico.

Območje in okolica, kjer je predvidena gradnja mrliške vežice, se nahaja znotraj varovane kulturne enote Šmihel pri Žužemberku - Villa rustica (EŠD 8653), ki je bila z novomeškim občinskim odlokom razglašena za kulturni spomenik (Ur. l. RS 38/1992). Ker so bili zidovi v sadovnjaku že vidni, so bila leta 1960 prva poskusna izkopavanja. Takrat so delno odkrili in očistili 42 m, že vidnih, zidov in na novo ugotovili še nadaljnjih 30 m. Pri delih so naleteli na fragmente antične keramike, stekla in železa. Arheolog Tone Knez je na osnovi takrat dobljenih podatkov domneval, da so odkrili temelje gospodarskih poslopij, medtem ko naj bi se stanovanjski del vile rustice nahajal bolj severno. Letošnje predhodne raziskave so potekale konec meseca novembra severozahodno od župnijskega kompleksa na nepozidanem zemljišču, kjer je ekipa ZVKDS-ja OE Novo mesto izvedla arheološko vrednotenje, tj. je kopanje 1m x 1m velikih jam do globine geološke osnove. Namen arheološkega vrednotenja je ugotavljanje, ali je zemljišče arheološko najdišče ali ni. Na zemljišču je bilo izkopanih 5 testnih jarkov. V južno ležečih testnih jarkih je bila najdena rimskodobna keramika in opeka ter v testnem jarku 2 pa na globini 0,50 m še ohranjen zid. Zid širok 0,44 m in ohranjen do višine najmanj 0,30 m se nadaljuje proti jugu in severu. Na bolj severno ležečih testnih jarkih pa je bila izkopana prazgodovinska keramika, kar nedvomno priča na človekovo prisotnost v rimskem času in prazgodovini.

Konservatorka ZVKDS,
OE Novo mesto
Katarina Udovč
univ. dipl. arheologinja

FOTO DIGITALNI STUDIO

MAVER

Dvor 12 b, 8361 Dvor
Tel.: 07/ 30 88 322, Gsm.: 041 722 712

Vsem občanom, strankam in poslovnim partnerjem želim vesel božič in srečno novo leto 2008!

Na vulkanu ‘dotik’ lave

Naša svetovna popotnica Andreja Jernejčič nas je spet navdušila, saj nas popeljala in nam predstavila z mnogimi diapozitivi zanimivo državo v Srednji Ameriki – Gvatemalo.

Ob spremljavi glasbe te dežele nas je pozdravila kot vedno, oblečena v tradiciolno oblačilo, kakršna pač je značilna obleka žensk v Gvatemali. Prvi vtis je bil, da je to silno revna dežela, in res nam je to Andreja potrdila. Pa tudi v nekaterih, sicer redkih predelih tudi nevarna, saj na popotnike prežijo različne razbojniške tolpe, zato so jo skozi take kraje spremljali policisti. «Se pa najde veliko dobrih ljudi, radi pomagajo in so do tujcev prav prijazni.« je posebej poudarila Andreja.

Kar jo je posebej presenetilo, so njihova oblačila, sicer enostavno krojena, toda izredno pisanih barv. Blago tkejo na zelo enostavnih statvah, ob njih klečijo, kar je izredno naporno, tudi sama je to poskusila, pa še to je povedala, da delajo po dvanajst ur dnevno. Sicer pa smo videli, da so na večina na slikah ženske, ki delajo ali kaj nosijo, moški smo videli samo sedeti, so pa ‘glava’ družine, mi pa vemo, kaj to pomeni.

»Živijo v sila skromnih domovih, še bajte bi jim težko rekli. Kupujejo pa večinoma ali skoraj vse na živilskih trgih, tam tudi kuhajo, od piščancev do tortilj, vse se dogaja na tleh, takoj zraven pa so že kupi smeti in nesnage, o kaki čistoči vsekakor ne moremo govoriti. Jaz sem kupila samo sadje, ki se je dalo olupiti, banane, ananas. Domačini pa kupujejo vse, jedo in so videti zdravi, so pa od malega tako navajeni« je pripovedovala.

Z zgodovinskega vidika je bil zanjo pomemben ogled inkovskih piramid, ki kažejo, kako zelo so bili Inki napredni, da so pred 1000 leti uspeli zgraditi tako mogočne stavbe.

Obiskala je tudi nekaj indijanskih vasi. Vozili so se s ‘piščančjimi’ avtobusi, to pomeni, da se voziš z vsem, kar so ljudje nakupili. »Zraven se so se vozili prašički, pa purani, a največkrat piščanci. Vonjave niso bile prijetne, a če si hotel kam priti, si pač moral potrpeti. V teh vaseh živijo družine s številnimi otroki, od 7 pa do 12, to bi bili naši politiki veseli,« se je malo ‘pohecala’, »moški tu delajo na plantažah za slabo plačo, toliko, da preživijo družino.« Bila je tudi na ‘plantaži kondomov’, kakor domačini pravijo nasadu dreves, kjer pridobivajo z zarezovanjem v debla surov kavčuk, iz katerega med drugim izdelujejo potem tudi zgoraj omenjeno stvar.

»Resna in nevarna zadeva se je pa začela, ko smo se napotili k delujočemu vulkanu. Poti je bilo za 3 ure, pa smo si pomagali s taksiji, kot pravijo tu konjem, ki te ponesejo proti vrhu vulkana. Ni mi bilo lahko pri srcu, ni me kar tako strah, a takrat me je pa bilo. Kajti nekaj metrov vstran, kjer sem stala, je tekla goreča lava, zdržala sem samo nekaj trenutkov, saj me je silna vročina in neznosen smrad po žveplu prisilil, da sem se umaknila. To je bila nevarna pustolovščina, a ni mi žal,« je vidno vznemirjena končala. Dala pa nam je v roke črn kamen, star en mesec, to je strjeno lavo, ki jo je prinesla z obiska vulkana.

»Za konec sem blizu vulkana obiskala še plažo, ki je zaradi črne lave, ki je pritekla do obale, črna, nenavaden pogled. Zdaj pa vidite sliko, na kateri sem z veliko ribo, ki sem jo ujela, ne verjamete, res je, ni treba verjeti, nisem je jaz,« se je pošalila za zaključek naša popotnica Andreja.

Nato nam je pokazala še različne zanimive predmete, ki jih pri nas ne poznamo. Nekateri smo dobili tudi nenavadna darilcem, majhno šatuljo, v kateri so figurce obeh spolov, in Andreja je zatrdila, da če jih daš pod blazino in si nekaj zaželiš, se ti zadeva uresniči. Držali jo bomo za besedo!!!

Foto in tekst: Rudi Cerkovnik

Štajerci zavzeli grad

V soboto, 24. 11., okrog poldneva, so pripeljali trije avtobusi 150 turistov s Štajerske, iz mesta Šentjur pri Celju. Napotili so se v grajsko vinsko klet, nato pa je prišla grajska gospoda, in po starih šegah jih je pozdravil gospodar gradu z vitezi in z grajskimi gospemi. Gospodar gradu Jurij Turjaški je gostom pripovedoval, kako se živi v gradu in še različne zgodbe, ki jih je kot graščak doživel sam in kaj njegovi predniki.

Potem so občudovali in uživali, ko so gledali srednjeveške plese, pa še kar zaresen viteški dvoboj z meči. Tako so spoznali utrip srednjeveškega življenja. Da pa bi bili vtisi prikazanega življenje čim bolj pristni, so jim postregli z ričetom, za kar niso bili preveč prepričani, da je ričet jedla grajska gospoda. Poskušali so tudi dolenjskega posebneža- cviček, pili so ga, kakšnega posebnega komentarja pa niso imeli, saj so videli, da so se gostitelji potrudili, za kar so se jim gostje tudi zahvalili.

Moramo pa reči, da ni mačji kašelj tako hitro in zadovoljivo postreči tolikemu številu gostov, a članom Turističnega društva Suha krajina in osebju gostilne Zupančič se je to posrečilo.

ŽUŽEMBERŠKI KRAČMANI
in Turistično društvo Suha krajina
VAS VABIJO
v četrtek, **17. januarja** 2008, ob **11. uri**,
na že 13 tradicionalno

KRAČEVANJE,

ki bo v Turistični kmetiji Koren v Žužemberku
Ob 9. uri bo v cerkvi sv. Roka sveta maša, na kateri bodo maševali duhovniki žužemberške dekanije.
Po sveti maši bo na turistični kmetiji pri Korenovih, ob 11. uri potekala tradicionalna licitacija svinjskih krač, salam, klobas, kruha…

Vabljeni

Knjiga nam srce zmiga

Spomenik narodno osvobodilne vojne pri Žužemberku

Na letošnji komemoraciji smo dobili v dar drobno knjižico z gornjim naslovom. Knjižica je delo več avtorjev, ki s vložili mnogo truda in časa, ko so iskali v različnih virih in tudi na terenu podatke o padlih borcih, aktivistih, umrlih v taboriščih in pobitih v bombardiranju, ki niso vklesani na spomeniku na Cviblju pri Žužemberku. Sodelovali so avtorji: Jože Škufca, Lado Kocijan, Marjeta Bregar in Franci Šali in fotograf Darko Pavlin. Na tem sta se še posebej potrudila Ljuba in Jože Šenica, ki so se vozila po suhokranjskih vaseh in po hišah zbirala podatke o padlih. Vsi omenjeni in še morda kdo, so se odrekli honorarju.

Knjižica ima več razdelkov. Spremno besedo je napisal prof. Jože Škufca, ki je med drugim povedal: »To sramotno vojno nasilje, ki so ga na slovenskih tleh nad štiri leta uprizarjale oborožene okupatorske sile Italije, Nemčije in Madžarske, je nečastna resnica zanje in za vse, ki so jim z napak odločitvijo in opredelitvijo zaslepljeni sledili in zvesto pomagali.« Nadalje še govori o neštetih borbah, ki so se vodile v Suhi krajini, o trpljenju ljudi tod, o borci iz mnogih držav, ki so se tu borili. In konča z Župančičevimi verzi: Bodočnost je vera!/ Kdor zanjo umira,/ se dvigne v življenje,/ ko pade v smrt.

General v pokoju Lado Kocijan posega s svojim prispevkom v zgodovino od rimskih časov pa do konca II. svetovne vojne. Posebno doživeto lahko pripoveduje prav on, ki se je boril v Suhi krajini kot partizan 7. korpusa. Kot udeleženec je osebno vse doživljal, zato je lahko zdaj tudi verodostojno podal potek bitk, je neposredni izpričevalec o neizprosnosti okupatorja in njihovih pomagačih, razkrije trpljenje in razpoloženje ljudi v teh krajih, poda tudi politične razmere, zapiše še o opredeljenosti Suhokranjčanov, skratka, pisal je o vsem, kar se je dogajalo v teh težkih in usodnih časih na tem območju.

Mateja Bregar piše o samem spomeniku, o njegov lokaciji na Cviblju, dalje predstavi sam spomenik, ki ga je zasnoval arhitekt Marjan Tepina, in o otvoritvi 22. julija 1961.

Naslednji razdelek ima naslov: Zapisani na spomeniku. V tem delu knjižice je navedeno 1150 priimkov in imen padlih partizanov in aktivistov po abecednem redu, kakor so bili zapisani. To je največje skupno grobišče padlih borcev in aktivistov v Sloveniji Zdaj pa pride del, zaradi katerega je stekla akcija, in sicer zapis še vseh, priimkov in imen padlih, ki niso vklesani na spomenik. In število teh je skoraj toliko kot vklesanih – 958. Med njimi so tudi pripadniki 13 narodov. V Suhi krajini je padlo 138 borcev iz Avstrije, Belorusije, Bosne in Hercegovine, Češke, Črne gore, Hrvaške, Italije, Litve, Madžarske, Makedonije, Rusije, Srbije in Ukrajine, da bi se čimprej vojna končala in bi nastopil toliko zaželeni mir.

Da je knjižica 'Spomenik narodnoosvobodilne vojne pri Žužemberku' zagledala luč sveta, so zaslužni sponzorji, še posebej so se izkazali 'razseljeni' Suhokranjčani.

Foto in tekst: Rudi Cerkovnik

Poznate vaš kraj?

V 27. številki Suhokranjskih poti je na fotografiji v rubriki Poznate vaš kraj? Slavko Flander iz Jame pravilno odgovoril na zastavljeno vprašanje. Na sliki je namreč prepoznal pogorišče nekdanjega pomembnega gospodarskega objekta - Javornikovo žago, ki je dajala kruh številnim Suhokranjcem pred in tudi po drugi svetovni vojni. Po pošti bo prejel nagrado našega sponzorja.

Na fotografiji objavljamo izredno lepo obnovljeno in ohranjeno pred zobom časa - kombinirano gospodarsko poslopje skedenj ali pod nad hlevom, ki priča o izrednih mojstrih lesa, ki so pred več desetletji ob domačijah gradili takšne, izjemne konstrukcije. Navedite le ime vasi v kateri objekt leži in lepa nagrada naših pokroviteljev je vaša! Odgovore pošljite do 1. marca 2008 na naslov: Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk

Foto: Slavko Mirtič

Sponzor nagradnega vprašanja je: Pekarna Kastelic, Lea Kastelic s.p. Dolenjske Toplice

Obrazi časa

Prijetna srečanja z Rezko Krakarjevo

Na mojih sprehodih se srečam z mnogimi ljudmi, s katerimi se tudi marsikaj pogovorimo. Taka so srečanja tudi z gospo Krakarjevo, ki so vedno še posebej prijetna in zanimiva. Poznava se že dolgo, učil sem njene otroke, pa tudi zaposlena sva bila oba v osnovni šoli.

Rezka mi je zanimiva kot oseba, s katero se pogovarjam o vsakdanjih rečeh, tako o vremenu, boleznih in še o čem. Imava pa tudi bolj 'poglobljene' pogovore. Pogleda me hudomušno in dobrohotno namigne, češ, če kaj mislim in razmišljam, kako bo potem ... Jaz jo razumem in ji pravim, naj mi ona pri tem pomaga in reče zame kakšno lepo besedo za tam zgoraj.

Moram reči, da kadarkoli 'trčiva' skupaj, vedno znova spoznavam, da je iskrena, da tako, kot govori, tudi misli. Nisem še slišal, da bi o komerkoli govorila slabo, vedno vsakogar 'razume'. Njeno prepričanje, torej njena vera, njeno iskreno in globoko verovanje, ji daje vse, da lahko mirno živi in da razdaja dobroto med ljudi. Če jo včasih vprašam, kam je namenjena, pravi, da gre na obisk k ljudem, ki so pomoči potrebni, pa tudi, in to največkrat, jim pomaga z besedami, ki jih potolažijo in jim dajejo upanje, da je vredno živeti, kajti, kot pravi, vse bo nekoč poplačano.

Tudi sama je doživela v svojem življenju dogodke, ki so bili pretresljivi, tragični, pa je vendar našla moči v prepričanju, da že mora tako biti, da je v njenem verovanju pač tako usojeno in da je treba živeti s takim spoznanjem.

Gospo Krakarjevo spoštujem tudi zato, ker, čeprav ve, da živiva na različnih 'bregovih', se ravna po reku: živi in pusti živeti.

Rekel bi, da je Rezka obraz časa, ki danes, ko so, na žalost, taki ljudi zelo na redko posejani. In prav ona nam daje upanje, da še lahko srečaš človeka, ki ti bo priskočil na pomoč s prijazno besedo, ko boš iskal 'rešilno bilko'. In Rezka je tak človek, pomaga sebi in drugim. *Foto in tekst: Rudi Cerkovnik*

SUHOKRANJSKE Poti

Cenik oglaševanja v Suhokranjskih poteh

V Suhokranjskih poteh lahko posamezniki, ustanove in podjetja oglašujejo, kar pomeni, da lahko objavite razna sporočila, zahvale in druge informacije, velikost obvestil si lahko izberete sami. V ta namen objavljamo cenik oglaševalskih obvestil.

Druga in predzadnja stran ČB	1/1 strani	(19 x 25) cm	**350,53 EUR**
	1/2 strani	(19 x 12.5) cm	**175,26 EUR**
	1/4 strani	(9.25 x 12.5) cm	**87,63 EUR**
	1/8 strani	(9.25 x 6.10) cm	**43,82 EUR**
Notranje črno-bele strani	1/1 strani	(19 x 25) cm	**229,51 EUR**
	1/2 strani	(19 x 12.5) cm	**114,76 EUR**
	1/4 strani	(9.25 x 12.5) cm	**57,38 EUR**
	1/8 strani	(9.25 x 6.10) cm	**28,69 EUR**
	1/6 strani	(6.25 x 25) cm	**38,39 EUR**
	1/9 strani	(6.25 x 8) cm	**25,45 EUR**
Oglaševanje na barvnih		(12.5 x 3) cm	**156,48 EUR**
prilogah glasila		(12.5 x 2) cm	**104,32 EUR**
		(6 x 3) cm	**75,11 EUR**
		(8 x 2) cm	**66,77 EUR**

Društvom, klubom in zvezam s sedežem v Občini Žužemberk je omogočeno črno-belo brezplačno oglaševanje 1/8 strani (9.25 x 6.10) cm.

Uredništvo

Zahvala

Nepričakovano nas je v 70. letu starosti zapustila draga mama, sestra, teta, svakinja in babica

Jožefa Žerjav

Gornji Kot 8.

Zahvala vsem sorodnikom, vaščanom za podarjeni sv. maši, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje ter podarjene sveče. Posebno zahvalo izrekamo ge. Geni Miklič za neutrudno pomoč na domu, patronažni sestri Alenki, družini Košmrl in Drenšek, g. župniku Vidmarju za lepo opravljen obred, Nežki Primc, pevkam ter pogrebni službi Novak.
Iskreno hvala vsem, ki ste jo spremili k večnemu počitku.

Vsi njeni

Zahvala

V 92. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama in tašča

Ivana Štravs

Srednji Lipovec 4

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom, sodelavcem in znancem za izrečena sožalja, darovane sveče in sv. maše.
Posebno zahvalo izrekamo dr. Zdenki Ropret, patronažni sestri ge. Andreji Šenica, osebju doma starejših občanov Novo mesto ter ge. Jožefi Skube in ge. Ivanki Gnidovec za pomoč mami na domu.
Zahvaljujemo se g. župniku Janezu Zaletelu za lepo opravljen obred, pevkam Žitni klas ter pogrebni službi Novak z Rebri.
Zahvaljujemo se vsem, ki ste našo mamo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

Umrli občani in občanke

V času od 01.07.2007 do 30.11.2007 so umrli:

Pokopališče Dvor: Alojz Gruden, Sadinja vas 14 a, (74 let); Franci Legan, Stavča vas 19, (50 let); Ana Može, Dvor 7, (92 let); Janez Murn, Lašče 9, (72 let); Martina Hočevar, LJ-Šentvid (Stavča vas), (67 let); Jožefa Žerjav, Gornji kot 8, (69) let; Ana Murn, Dvor 42, (75 let).

Pokopališče Vrhovo: Emilija Bradač, Vrhovo 4, (69 let); Marija Kuhelj, Vrhovo 2, (83 let).

Pokopališče Sela pri Ajdovcu: Ana Novinec, Mali Lipovec 11, (86 let); Ludvik Legan, Dolnji Ajdovec 2, (87 let); Marija Lavrič, Podlipa 15, (81 let); Terezija Zupančič, Veliki Lipovec 12, (92 let); Katarina Mrvar, Brezova Reber 14, (68 let); Ivana Štravs, Srednji Lipovec 4, (91 let).

Pokopališče Hinje: Julija Hočevar, Hinje 8, (69 let); Ivan Nežič, Ratje 35, (71 let); Olga Vidmar, Lazina 1, (71 let); Ivana Blatnik, Arto 13- Impoljca, (Visejec), (87 let).

Pokopališče Žužemberk: Pavel Barlič, Zafara 12, (58 let).

Pokopališče Šmihel: Marija Hočevar, Šmihel 11, (90 let); Rafael Pečjak, Plešivica 4, (70 let); Ana Košak, Poljane 5, (81 let); Marija Hrovat, Dešeča vas 11, (82 let).

Pokopališče Žvirče: Ljudmila Blatnik, Žvirče 61, (75 let); Angela Škufca, Žvirče 55, (73 let).

Pokopališče Veliko Lipje: Anica Novak, Gradenc 21, (61 let).

Podatke je posredoval koncesionar Občine Žužemberk:
Pogrebne storitve Novak, Marija Novak s.p.

POGREBNE STORITVE

Marija Novak s.p.
Reber 2a, Žužemberk
Tel.: 07/38 88 100
GSM: 031/876 276

Nudimo pogrebne
in pokopališke storitve
na območju občine Žužemberk

Prejeli smo

Ko pa prebiram Suhokrajnske poti, si ne morem kaj, da se ne bi nasmehnil ob nekakšnem romantičnem opisovanju suhokrajnskih dosežkov (predvsem turističnih), iz katerih človek dobi vtis, da je naša občina pravi paradiž.

Nikoli ne pišem v časopise, vendar si tokrat ne morem kaj, da ne napišem, da je vaš časopis navadno trobilo občinske uprave ali pa posledica nevednosti, kajti dejstva so popolnoma drugačna.

Najbrž ne veste, pa tudi, če ne veste vam ne zamerim, da v Žužemberku obstaja podjetje, v katerega prihajajo gospodje iz celega sveta, ker je pač vodilno na svojem področju. To podjetje gosti verjetno več tujcev iz vsega sveta, kot slovensko zunanje ministrstvo skupaj in ker sem tudi sam videl ves razviti svet, si dovoljujem napisati nekaj kritičnih besed na olepšano stvarnost v vašem časopisu.

Poglejmo nekaj dejstev:

- V občini Žužemberk ni prenočišča, kjer lahko posloven človek prenoči. Da je poslovnež pripravljen nekje prenočiti mora imeti možnost plačati s kreditno kartico, za plačilo prejeti uradni račun in imeti na voljo internetni dostop.

Vsi, ki so nas poslovno obiskali(več sto, če ne tisoč) so do sedaj prenočevali izven naše občine, ker v občini primernega prenočišča ni.

- Poslovnež, ki pride v neko državo želi poizkusiti lokalno hrano. Kje se dobi še kaj drugega od običajnih »slovenskih jedi«, pic in zrezkov....z originalnim računom seveda.

- Če se v pomanjkanju časa vendarle odločimo nekaj na hitro pojesti v edini lokalni gostilni, (V tisti pred katero v Suhi krajini palme menda naznanjajo globalne klimatske spremembe, drugače si ne znam razlagati kaj počno tam!?), ki ima kaj kuhanega, mi prosim pojasnite, kje blizu te gostilne lahko gost parkira avto? Trg je običajno zaparkiran z avtomobili, ki so parkirani, kot se komu zljubi. Ker parkirišča običajno ni, se odpeljemo naprej do Dolenjskih toplic.

- Sprašujem se ali smo turistom ali tovornjakarjem prijazna občina? Očitno je prevozništvo favorizirana dejavnost občine, da dovoli kljub jasni zakonski regulativi, parkiranje tovornjakov kjerkoli, celo na trgu samem in pred spomeniško zaščitenimi objekti (Dvorsko železarno npr.)

V kateri državi na svetu, ki jo imamo za vzor, občina kupi tablo za denar davkoplačevalcev, ki naj bi promovirala turistične zanimivosti kraja, potem pa dovoli lokalnim tovornjakarjem pakirati pred to isto tablo, na vhodu v kraj in tik nad reko, ki jo promovira?

- V kateri normalni Evropski državi, ki jo imamo za vzor, je župan lastnik podjetja, ki v sicer urejenem industrijskem okolju že več let kazi neposredno okolico in celoten kraj namesto, da bi bilo njegovo podjetje vzor urejenosti drugim.

Obiskovalcem, ki pridejo prvič še lahko rečem: »Ne vem ali zidajo ali podirajo«. Tisti pa, ki po petih letih pridejo ponovno se enostavno delajo norca.

- Kako to, da je večina kontejnerjev s smetmi po vsej občini vedno polnih in zaradi prepolnosti odprtih, ali pa so smeti še okrog njih, da v poletnem času okoli njih zaudarja, kot iz kakšne kanalizacije v zakotnem kitajskem mestu?

- Gosti, ki si ogledujejo kraj sprašujejo kako, da skoraj vse zgradbe ob najlepših delih Krke v Žužemberku in Dvoru propadajo in je vse skupaj bolj podobno muzeju druge svetovne vojne na prostem, kot pa urejenemu kraju.

- Kateri osel se spomni in v idiličnem vaškem okolju prebarva fasado svoje hiše na fluorescenčno rumeno ali vpijoče vijoličasto? Taka barva mu je mogoče že všeč in je trenutno v »modi«. Kraj pa bo čez deset let prej podoben ciganskemu kot urejenemu naselju.

Še bi lahko našteval. Resnici na ljubo mi takale in drugačna vprašanja zastavljajo tujci, posebno tisti, ki so večkrat tukaj in krasote Žužemberka gledajo z drugimi očmi kot domačini. Kaj naj jim odgovorim? Običajno zadevo obrnem na šalo in rečem: » Veste ni popolnoma jasno iz katerega imena izvira ime Žužemberk, baje iz imena Seisenberg ali pa iz Scheissenberg –kar pomeni nekako Drekov hrib...pa je najbrž vsa ta šlamparija nekako tradicionalna in so zanjo gotovo krivi Nemci, mi tradicijo le prizadevamo ohraniti….«.

Ne vem torej od kod trditev, da je Žužemberk turistični kraj. Od »turistične« dejavnosti v občini ne živi več kot 15 ljudi, narobe… ne več kot 5, kajti lokalni pijanci v številnih bifejih še niso turisti. Tudi podatek koliko davka od te dejavnosti se steče v občinsko blagajno in koliko iz nje za ta namen, bi bil zanimiv.

Tudi obiskovalci grajskih prireditev niso turisti, so kvečjemu firbci, ki spijejo par piv v gostilni, kupijo pleskavico od Srba, ki jih peče ob teh prilikah, kraju pa prej pustijo svoje iztrebke in smeti kot svoj denar.

Tisti, ki se ne strinjate z mano, si oglejte kako se dela in živi od turizma kraj ob Belem jezeru v Avstriji (http://www.weissensee.com/). Pred tridesetimi leti je bil ta kraj zakotna vas. Imajo lužo, ki ji pravijo jezero. V njem poleti regljajo žabe, ob njem pa se sprehajajo in v njem kopljejo gostje, ki imajo nekaj pod palcem. Skoraj vsaka hiša v kraju je majhen hotel. Nepokošene trave ne okoli hiš, ne po bregeh okoli jezera ne boste videli, pa tudi nepotrebne navlake in odpadajočih fasad ne. Zjutraj dobite za zajtrk sosedovo kislo mleko in kruh. In tako dalje..cel kraj vključno s kmetijami okrog živi od turizma.

Večkrat sem tam in včasih razmišljam zakaj ne bi mogel biti Žužemberk tak in kaj je vzrok temu. Naša narava ni nič manj lepa in ne nudi turistom nič manj možnosti. Problem je najbrž nekje drugje.

Tako kot pri vsakem poslu je tudi v tem potrebno najprej hoteti, potem znati in na koncu narediti.

Nekateri boste rekli, ko bi bil denar…

Za prebarvati fasado hiše z apnenim beležem, kakršnega so v naših krajih tradicionalno uporabljali (ne s fluorescenčno barvo), pospraviti navlako in pomesti pred pragom, pokositi travo okoli hiše, ni potreben denar.

Tisti, ki hodi v zašitih hlačah je mogoče revež, vendar je zato lahko še vedno cenjen. Tistemu, ki hodi v raztrganih pravimo pa šlamp…

Tu se začnejo stvari, potem pride tudi denar…

Včasih imam občutek, da smo kot Indijanci, ki so z bobni skušali priklicati dež, mi pa z lesenimi sabljami turiste. Gotovo nimam nič proti dejavnosti turističnega društva, ne more pa biti tak način dela tudi strategija občinske uprave, odgovorne za razvoj občine.

Že več let smo v Evropi, kamor smo tako hrepeneli, upravljanje občine pa je še vedno Balkansko.

Vse kar sem napisal vzemite kot dobronamerno v želji, da se v naši občini res začno spremembe v pravi smeri.

Moja navada pač ni leporečenje in demagogija, jaz cenim samo vidna dejstva.

Zato kot moj konkretni prispevek razmišljanju v pravo smer obljubljam 100 Evrov nagrade prvemu, ki v občini Žužemberk uspe najti dva prometna znaka ali drugi obcestni tabli, ki nista namerno poškodovana, stojita popolnoma vertikalno in imata do centimetra enako višino.

Če ju po naključju najdete, pustite naslov v uredništvu, to pa naj me obvesti o »odkritju«.

Tale moj E-mail lahko objavite ali pa tudi ne, mi je prav vse eno. Prav pa je, da se zavedate, da vas ne financira občina. V resnici vas financiramo davkoplačevalci in kako se porablja denar, ki je prislužen s mojim trdim delom in delom mojih zaposlenih mi ni vse eno. Za resničen napredek občine bi bilo gotovo bolje, da v vašem trobilu bolj skrbite za osveščanje občanov, namesto propagandnega zavajanja in objavite tudi slike razpadajočih gospodarskih poslopji, zaraščajočih se njiv in nikoli dokončanih gradenj, poleg slik » grajske gospode«.

Jože Štupar,
Sadinja vas.
Uredništvo

Ko umanjka informacija za ljudi

(Suhokranjske poti, oktober 2007)

Na moj avgustovski komentar glede zapletov okoli predvidene gradnje dvorske male hidroelektrarne se je na začetku septembra v Dolenjskem listu odzval župan Franc Škufca, njegov pisni odziv pa je bil ponatisnjen tudi v oktobrski številki Suhokranjskih pot. Ker bralci občinskega glasila ob tem ponatisu niso imeli vpogleda ne v novinarski komentar, niti jim ni bilo dano prebrati, kako sem na županov odziv odgovoril podpisani, terjam, da se skladno s 26. členom medijskega zakona v prvi naslednji številki Suhokranjskih poti ponatisne še moj odgovor iz Dolenjskega lista, ki se glasi:

Po neuspešnem poskusu prek odgovorne urednice doseči mojo zamenjavo in neutemeljenih očitkih besedujočih na občinski seji je župan Franc Škufca končno dojel, da ima v časniku možnost odgovora ali popravka. Žal pa se je tega lotil ob docela nepravem prispevku, namreč ob mojem milem komentarju (prvem, odkar poročam iz žužemberške občine),

v katerem sem lahko navrgel le nekaj pogledov na to, kaj botruje porajanju civilnih iniciativ, ki v suhokranjskem okolju kot moteč tujek prepoznavajo podjetniške pobude, z več strani sicer pojmovane kot dobrodošle za razvoj občine.

Toliko za uvod, na kratko pa o posameznostih županovega odgovora tole, od konca proti začetku. V prihodnje se bom pri pisanju prispevkov iz žužemberške občine enako kot doslej trudil pridobiti županov odgovor(!) tedaj, ko bo to potrebno, nikakor pa ne pristajam na to, da bi moral prispevke pred objavo dajati na vpogled županu, da bi bila zajeta še njegova resnica. V komentarju nisem nikjer neresnično navajal, kje vse odlok o prostorsko ureditvenih pogojih ni bil objavljen, kot pomenljivo sem izpostavil le dejstvo, da je (in še zmeraj je) odlok na občinskih spletnih straneh objavljen med obvestili za občane pod nadnaslovom Mala hidroelektrarna Dvor (in dostavkom: "Ker se v javnosti pojavlja vse več napačnih informacij glede gradnje male hidroelektrarne na Dvoru, objavljamo Odlok o PUP, ki bo odgovoril na vaša vprašanja!"). Ali je informacij glede gradnje elektrarne zdaj kaj manj in so manj napačne, ne vem.

Vem pa to, da v komentarju nisem bil dolžan razlagati zakonsko dikcijo, pomen in način izdaje lokacijske informacije; kakor se je tega župan lotil v odgovoru, sicer ne škodi, najbrž pa bi več zaleglo, če bi to storil na novinarski konferenci dvorske civilne iniciative. Žal je župan tedaj molčal kot riba. Na jasnovidnost pa meji županovo poudarjanje, da so občani obveščeni o razvojnih pobudah občine. Zakaj potemtakem celo posamezni občinski svetniki tarnajo zaradi neobveščenosti, ki da je pogosto vzrok nesporazumov?

Zakaj naj bi bile lanske lokalne volitve nekaka prelomnica pri mojem, kot trdi župan, škodovanju ugleda njegovega imena in dobrega delovanja občine, mi je popolna neznanka. Kmalu bo dve leti, odkar poklicno novinarsko poročam iz žužemberške občine, v srži mojega dela pa kajpak ni blatenje lika in dela župana ali delovanja občinske uprave; če bi "že prevečkrat podajal enostranske informacije in zapisoval neresnice", kot trdi župan, bi slednji najbrž že kdaj prej prijel za pero in me z neizpodbitnimi drugačnimi dejstvi postavil na laž. Ker se to ni zgodilo niti enkrat samkrat, pa zdaj jaz, dokler mi črno na belem na temle javnem mestu ne bo z dejstvi dokazal nasprotno, trdim, da je župan Franc Škufca v svojem odgovoru širil neresnice o mojem novinarskem delu.

Drago Rustja
novinar Dolenjskega lista

Verouk strožji od šole?

Še se spominjam časov, ko smo otroci stekli iz šole, čez cesto po grabnu čez most reke Krke, v farovž k verouku. V farovžu nas je pričakal župnik, ki smo ga pozdravili, on pa nam je vljudno odzdravil in tako se je začel verouk. Bilo je prijetno domače vzdušje, brez kakšnih strogih ukrepov ali kakšnih večjih naukov. Naučili smo se kar nekaj osnovnih molitvic, ob priložnostih pa smo zapeli kakšno melodično cerkveno pesem. V času Miklavža je vsak izmed nas dobil pomarančo, in to brez zbiranja denarja. Vsak povprečen osnovnošolec je lahko postal ministrant, tako sem postal tudi jaz. V takratnem času o kakšnih nedeljskih listkih ni bilo govora. Kar kmalu sem šel k sv. obhajilu, po nekaj letih pa smo po počitnicah zakorakali v peti razred osnovne šole. Ob začetku petega šolskega leta sem se postavljal z novo ročno uro, saj je bila med počitnicami birma. Ni mi pa bilo vseeno, ker smo mi navadni smrtiniki hodili k verouku kar nekaj let, da smo prejeli zakrament svete birme. Naši vrstniki, otroci komunistov, pa so odšli v bližnjo faro in pri nedeljski deseti maši opravili krst, obhajilo in birmo, se pravi vse tri zakramente v eni sami uri. Pa pustimo preteklost.

Sedaj so drugačni časi in drugačnni kriteriji. Če otrok zamudi verouk nekaj minut, mu pred nosom zaklenejo vrata učilnice, pa naj kot manj vredno bitje čaka zunaj. Mogoče se ga bo pa nekdo le usmilil in ga spustil v učilnico. Zgodi pa se tudi kdaj, da zamudnik pride v učilnico, a ker je zamudil, bo moral ostati po pouku oziroma po domače bil bo zaprt. Zato zamudi tudi šolski prevoz, to je avtobus ali kombi. Ne preostane mu drugega, kot da se ob tako gostem prometu in tako težki torbi otrok nižjega razreda osnovne šole odpravi več kilometrov peš domov, saj vemo, da v kraje oddaljene manj kot štiti kilometre šolski prevoz ni organiziran. Mislim, da si vsi starši želimo, da bi bili naši otroci brez vseh napak, toda žal to ni mogoče. Otroci brez napak so samo od tistih, ki jih nimajo. Spraševanje pa se, ali bo nekdo, če je res nad nami, varoval mojega otroka, da bo varno prišel domov. V nasprotnem primeru bi rad vedel, kdo bo zanj odgovarjal?

Alojz Cvetkovič

Odkrivamo stare fotografije

Zob časa najeda ceste in kolovoze, ki so jih s težko muko, prostovoljnim in udarniškim delom ustvarile pridne roke suhokranjskega človeka. V preteklosti je bil takšnih akcij nešteto, žal pa se je ohranilo le malo fotografij. Tokrat objavljamo fotografijo posneto nekje v Suhi krajini. Če prepoznate kraj delovne akcije ali celo »udarnike in udarnice« na fotografiji nam čimprej to sporočite in pošljite odgovor na naslov:

Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk

Čaka vas prijetna nagrada: Malica in pijača za eno osebo!
Sponzor nagradnega vprašanja: Okrepčevalnica **Bobenček**, Marica Zupančič s.p., Dvor 6

Za staro fotografijo smo dobili dva pravilna odgovora, poslali sta ju Jožica Brezovar, Dvor 124, Dvor 8361 in Marija Žakelj, Jurčičeva 62, 8360 Žužemberk. Čestitamo, nagradi prejmeta po pošti.

Prejeli pa smo tudi pismo, ki ga je napisala Jožica Brezovar, v katerem je tudi odgovor na zastavljeno vprašanje in še zraven lep spominski utrinek:

Spoštovano uredništvo Suhokranjskih poti!»Kje so tiste stezice, ki so včasih bile?« bi se lahko z nostalgijo na mladost vprašali ob strani te fotografije, kjer se lepo vidi stezica, po kateri smo si skrajšali pot 'na plac' ali k Zdravstvenemu domu. Le kdo od Suhokranjcev ne pozna tega dela Žužemberka, saj vsi zahajamo več ali manj po pomoč v lepo prenovljeni Zdravstveni dom.Prepričana sem, da bo tudi gospa Irma v daljnem Montrealu prepoznala staro fotografijo za vrtmi, v ozadju pa Stransko vas in Katarino.

Pa lepo pozdravljeni!

Jožica Brezovar
Za uredništvo: R. Cer.

SPONZORJI NAGRADNE KRIŽANKE

Dvorska pekarna

Bogata paleta krušnih izdelkov:
- domač kruh iz krušne peči,
- izdelki z ekološkim predznakom brez dodatkov
- slaščice po domačih receptih

Okrepčevalnica
BOBENČEK
Marica Zupančič
Dvor 6, 8361 Dvor

NAGRADNA KRIŽANKA

			19. ZADNJA ČRKA	RUBEN DARIO	PUŠČAVNIK, ASKET	ČETRTA DIMENZIJA	6. IN 23. ČRKA	SESTAVILA PETRA KASTELIC	LJUBO KOBAL JE SL. OP. PEVEC	□
								SLOV. PISATELJ MIRAN	ADOLF (KRAJŠE)	EBO JE KRAJ V ANGOLI
										1. IN 15. ČRKA
			□	ZNIŽ. E			MESTO V BAČKI			
				KRAJ V SRBIJI			TELOV. OB GLASBI			
			MIŠLJENJE			JUD. M. IME				
			OTOK V PITCAIRN			KRAJ, PROSTOR				
KDOR VLAMLJA									IGLASTO DREVO	NEGOVORE□I PRALJUDJE
IZMETAČ NABOJEV PRI PUŠKI								MAX ADLER		
								VRSTA GOVEDA		
MUSLIM. VERSKI NAUKI					SL. OP. PEVEC					
					PIVO (ITAL.)					
KRAJ V ANGOLI				STARA MAMA						
				ČRKA B						
SAMO, ZGOLJ			DVOKOLO							
JOANA ZIMMER			M. IME					SERGEJ LJUŠIN		
			POVRŠ. ENOTA					2.OS.MN		
ŽENSKO IME				VRSTA BARVE (MN.)						□
□	10. IN 18. ČRKA			ENAKI □RKI			VEZNIK			UMKA JE KRAJ V SRBIJI

Pizzeria in špageterija
Blatnikov hram
Rera d.o.o.

Nagradna križanka

Za križanko iz 27. številke Suhokranjskih poti smo dobili 17 rešitev.

Tokrat so bili izžrebani naslednji reševalci:
1. Klara Zavrl, Novo naselje 10, Dobrunje
2. Žiga Sajovec, Baragova 15., 8360 Žužemberk
3. Metka Martvaš, Trstenjakova 1, 1000 Ljubljana

Čestitamo nagrajencem, nagrade dobite po pošti.

Rešitve križanke iz 28. številke pošljite na naslov Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk **do 1. marca 2008** s pripisom: križanka.

Za uredništvo: R. Cer.

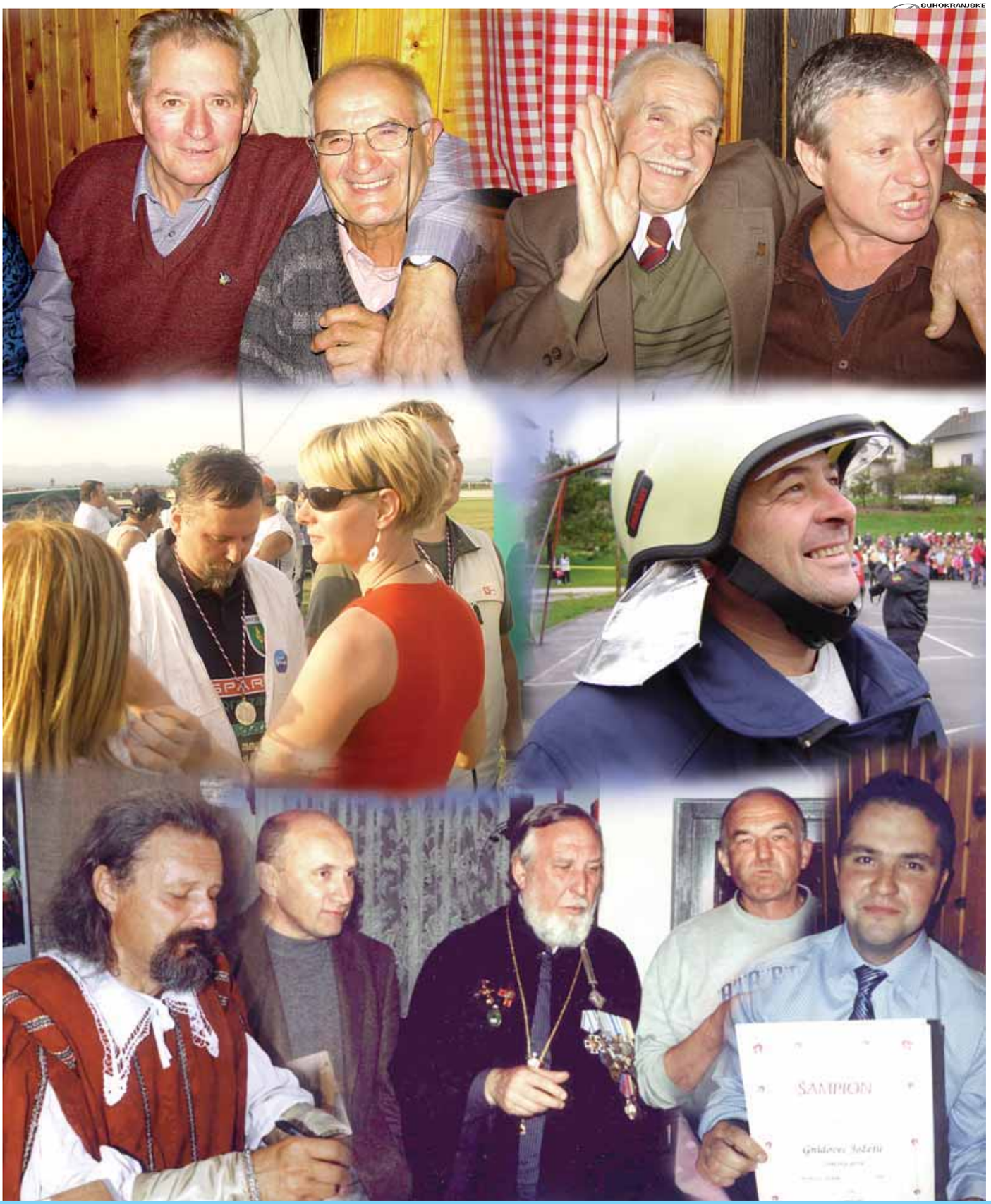

Suhokranjske poti, javno glasilo izdaja Občina Žužemberk, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk, e-mail: suhokranjske.poti@zuzemberk.si.
TRR: 01393-0100015568. Medij Suhokranjske poti vpisan v razvid medijev Ministrstva za kulturo RS pod številko 14 (odločba 006-120/01). Odgovorni urednik: Slavko Mirtič, uredniški odbor: Slavko Gliha, Ljuba Nose, Mojca Papež in Vlado Kostevc. Zunanji sodelavci: Darko Pucelj, Maja Jarc, Miloš Kecman in Petra Kastelic. Lektor: Rudi Cerkovnik. Oblikovanje, grafična priprava in filmi: GRAFIKA Novo mesto d.o.o. Tisk: Kastelic Zvone, s.p. Novo mesto. Naklada: 1800 izvodov.